

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΦΛΩΡΙΝΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΜΕ
ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ

LINGUISTIC VARIATION AND EDUCATIONAL USAGE WITH
EMPHASIS ON KINDERGARTEN

ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ: ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ ΔΗΜΗΤΡΑ
ΑΕΜ: 3187

ΕΠΟΠΤΗΣ: ΝΤΙΝΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑΣ - ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΗΣ

Β' ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΤΡΙΑ: ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ ΝΕΚΤΑΡΙΑ,
ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ (Δ.Ε.Π.)
ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΦΛΩΡΙΝΑ ΙΟΥΝΙΟΣ 2019

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	3
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	4
ABSTRACT	5
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	7
1. ΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΚΑΤΑΛΗΨΕΙΣ ΣΕ ΓΛΩΣΣΕΣ ΚΑΙ ΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΕΣ	9
2. ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ ΣΕ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΕΣ ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ	11
2.1. Αρχές παιδαγωγικού υλικού	11
2.2. Διδακτικά εγχειρίδια και βιβλία	19
2.3. Εφαρμογή διαφορετικού υλικού	25
2.4. Αξιολόγηση μαθητών	32
2.5. Μαθησιακή υποστήριξη	37
3. ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟ ΓΛΩΣΣΙΚΟ ΥΛΙΚΟ	42
3.1. Αρχές παιδαγωγικού διαπολιτισμικού υλικού	42
3.2. Μεθοδολογία για την εφαρμογή και υλοποίηση του διαπολιτισμικού γλωσσικού υλικού	47
3.3. Target group	53
4. ΚΟΙΝΑ ΣΗΜΕΙΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΗΣ	55
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	59
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	63

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Η παρούσα εργασία αποτελεί την Πτυχιακή Εργασία μου με τίτλο «Γλωσσική ποικιλότητα και διδακτική αξιοποίηση με έμφαση στο Νηπιαγωγείο» στο πλαίσιο των προπτυχιακών μου σπουδών, στο τμήμα Νηπιαγωγών της Παιδαγωγικής Σχολής του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω τον καθηγητή μου κ. Κωνσταντίνο Ντίνα για την εμπιστοσύνη που μου έδειξε όλο αυτό το διάστημα και την κ. Παλαιολόγου Νεκταρία για τη συνεργασία μας, καθώς χωρίς την βοήθεια της δεν θα είχε ολοκληρωθεί η συγκεκριμένη εργασία.

Τέλος, ένα μεγάλο ευχαριστώ στην οικογένεια και στους φίλους μου για τη στήριξη, την υπομονή και τη βοήθεια τους.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Τη δεκαετία του 1980 παρατηρούμε ότι η Ελλάδα αποτέλεσε τόπο υποδοχής διαφορετικών πληθυσμών. «Ξένοι» από διαφορετικές πολιτισμικές χώρες προελεύσης ενσωματώθηκαν στην Ελλάδα σαν οικονομικοί, πολιτικοί ή μεταναστες πολέμου. Αυτή η κατάσταση δημιούργησε στην Ελλάδα πολυγλωσσικά στοιχεία, ιδιαίτερα για το εκπαιδευτικό σύστημα, στο οποίο εμφανίστηκαν μαθητές με διαφορετικό γλωσσικό υπόβαθρο και έπρεπε να ενσωματωθούν και να κατανοήσουν με κάποιο τρόπο την παιδαγωγική διδασκαλία. Αυτό, είχε σαν αποτέλεσμα, η γλώσσα να εμφανίζει ποικιλία, ανάλογα με τον τόπο και τον πολιτισμό κάθε κοινωνίας.

Στην παρούσα εργασία με θέμα «Γλωσσική ποικιλότητα και διδακτική αξιοποίηση με έμφαση στο νηπιαγωγείο» θα μελετήσω την γλωσσική ποικιλότητα. Μέσα από προσωπική έρευνα θα εστιάσω στις διαφορετικές πληθυσμιακές ομάδες και στον τρόπο εφαρμογής της διδακτικής της γλώσσας. Λαμβάνοντας υπόψη ότι το διαπολιτισμικό γλωσσικό υλικό απευθύνεται στα άτομα με διαφορετικό γλωσσικό και πολιτισμικό υπόβαθρο, θα επικεντρωθώ στη διαδικασία υλοποίησης ενός παιδαγωγικού υλικού. Συγκεκριμένα, στην μεθοδολογία για την εφαρμογή και την υλοποίηση του, στα διδακτικά εγχειρίδια, στην δημιουργία ομάδων αλλά και στην αξιολόγηση των μαθητών.

Μετά την ανάλυση των αποτελεσμάτων της έρευνας και τη διασταύρωση των στοιχείων, θα επιχειρήσω τον σχεδιασμό ενός συμπεράσματος για τη διδακτική αξιοποίηση της γλώσσας σε άτομα από ξένες χώρες.

Η διεξαγωγή της έρευνας πραγματοποιήθηκε για περίπου τρεις μήνες και εφαρμόστηκε στο πλαίσιο μαθήματος από φοιτητές και φοιτήτριες 4ου έτους του Τμήματος Νηπιαγωγών της Παιδαγωγικής Σχολής της Φλώρινας του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας. Η έρευνα χωρίζεται σε τρία μέρη. Στο πρώτο μέρος τέθηκαν ερωτήσεις που αφορούν το παιδαγωγικό υλικό σε 17 φοιτητές, στο δεύτερο μέρος δόθηκαν ερωτήσεις που σχετίζονται με το διαπολιτισμικό γλωσσικό υλικό σε 10 φοιτητές και στο τρίτο μέρος γίνεται μια σύγκριση ανάμεσα στην εξατομίκευση της διδασκαλίας και στη διαφοροποιημένη μάθηση από 5 φοιτητές. Κάθε φοιτητής τεκμηριώνει την απαντησή του και εγώ καταλήγω σε διάφορα συμπεράσματα με βάση όσα έχουν ήδη ειπωθεί.

Στην πτυχιακή αναφέρονται τα προβλήματα αλλά και οι προκαταλήψεις που συναντάμε στη γλωσσική ποικιλότητα, οι αρχές του παιδαγωγικού υλικού και ο τρόπος κατα τον οποίο μπορεί να πραγματοποιηθεί η διδασκαλία του σε μαθητές με στόχο την ειρηνική συμβίωση ατόμων και ομάδων ξεχωριστής πολιτισμικής προέλευσης. Σκοπός της παρούσας εργασίας ήταν να παρατηρήσω τις απόψεις φοιτητών σχετικά με τον τρόπο που μπορεί να θεωρηθεί καταλληλή η διδακτική της γλώσσας για όλα τα παιδιά μιας πολυπολιτισμικής κοινωνίας, ανεξαρτήτως καταγωγής.

ΛΕΞΕΙΣ – ΚΛΕΙΔΙΑ

Γλώσσα, ποικιλότητα, διαπολιτισμικό υλικό, παιδαγωγικό, διαφορετικές πληθυσμιακές ομάδες, διδακτική αξιοποίηση, μεθοδολογία, εφαρμογή, νηπιαγωγείο.

ABSTRACT

In the 1980s we observe that Greece was a place of reception of different populations. "Foreigners" from different cultural countries of origin were incorporated into Greece as economic, political or immigrant to war. This situation created in Greece multilingual data particularly about the educational system, in which pupils with different linguistic backgrounds appeared and had to integrate and understand in some way pedagogical teaching. As a result, language has a variety, depending on the place and culture of each society.

In the present paper "Linguistic variation and educational usage with emphasis on Kindergarten" I will study the linguistic variation. Through personal research, I will focus on the different population groups and the way in which the teaching language is applied. Considering that intercultural linguistic material is addressed to people with different linguistic and cultural backgrounds, I will focus on the process of implementing a pedagogical material. Specifically, I will focus in the methodology for its implementation, in the textbooks, in the creation of teams and in the evaluation of the students.

After analyzing the results of the research and cross-checking the data, I will try to draw a conclusion on teaching the language to people from foreign countries.

The research was conducted for about three months and was implemented in the framework of a course by four-year students of the Department of Kindergarten of the Pedagogical Faculty of Florina, University of Western Macedonia. The research is divided into three parts. The first part asked questions about pedagogical material to 17 students, the second part were asked questions related to the multicultural language course in 10 students and in the third part a comparison was made between the individualization of teaching and the differentiated learning by 5 students. Each student documents his / her answer and I come to conclusions on the basis of what has already been said.

This thesis refers to the problems and the prejudices we encounter in linguistic variety, the principles of pedagogical material and the way in which teaching can be realized to students aiming at peaceful coexistence of individuals and groups of a distinct cultural origin. The purpose of this work was to observe the views of students about how it can be considered appropriate the language teaching for all children of a

multicultural society, regardless of their origin.

KEY WORDS

Language, variety, intercultural material, pedagogical, different population groups, didactic use, methodology, application, kindergarten.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η γλώσσα είναι όργανο αρθρώσεως των φθόγγων και του λόγου¹ (Δ. Δημητράκου), χρησιμοποιείται για την παραγωγή ανθρώπινης ομιλίας και αναφέρεται σε οποιοδήποτε σύνολο ή σύστημα τυποποιημένων συμβόλων, σημείων, ήχων ή κινήσεων, που συνθέτει έναν κώδικα επικοινωνίας, που αποτελεί μέσο ανταλλαγής μηνυμάτων. Η γλώσσα είναι καθιερωμένος κώδικας επικοινωνίας, που συνιστάται στην απόδοση συγκεκριμένων σημασιών με λέξεις και εκφράσεις² (Γ. Μπαμπινιώτης). Η ποικιλότητα, δηλαδή η ύπαρξη πολλαπλών ποικιλιών, αποτελεί βασικό χαρακτηριστικό γνώρισμα της γλώσσας. Η γλωσσική ποικιλότητα συνδέεται με την κοινωνιογλωσσολογία, καθώς αποτελεί αντικείμενο μελέτης της.

Η γλωσσική προκατάληψη, η συσχέτιση της χρήσης της γλώσσας από κάποιον ομιλητή με τα κοινωνικά χαρακτηριστικά. Ο τρόπος ομιλίας, δηλαδή, λειτουργεί ως κοινωνικό μήνυμα και χρησιμοποιείται ως πηγή αξιολογικής πληροφόρησης για τα κοινωνικά και τα επαγγελματικά χαρακτηριστικά του ομιλητή, για την καταγωγή του, αλλά και για χαρακτηριστικά της προσωπικότητάς του.

Σύμφωνα με τον Labov, η γλωσσική ποικιλότητα άνηκε σε μια κοινωνική κατηγορία. Υπήρχαν διαφορετικοί ομιλητές της γλώσσας και χρησιμοποιούσαν τη γλώσσα διαφορετικά, ανάλογα τον τόπο, τον χρόνο και τις ανάγκες τους. Δηλαδή, δημιουργήθηκαν γλωσσικές ποικιλίες που εξυπηρετούσαν τους ομιλητές ανάλογα με τις επιλογές τους.

Οι Halliday & Hasan διακρίνουν τις γλωσσικές ποικιλίες ανάλογα με τον χρήστη και με τη χρήση. Στις πρώτες συγκαταλέγονται οι γεωγραφικές διάλεκτοι/ποικιλίες – οριζόντια διαφοροποίηση στο χώρο, οι οποίες δηλώνουν τη διαφοροποίηση στον τρόπο ομιλίας ενός ατόμου ανάλογα με τη γεωγραφική του προέλευση, και οι κοινωνικές ποικιλίες – κάθετη διαφοροποίηση στο χώρο, οι οποίες δηλώνουν τη διαφοροποίηση στον τρόπο ομιλίας ενός ατόμου ανάλογα με την κοινωνική του καταγωγή. Ο τρόπος που μιλάει κάποιος καθορίζεται από την κοινωνική του καταγωγή ή την γεωγραφική του προέλευση (Αρχάκης, Α. & Μ.

¹ Γλώσσα: ειδ. ως όργανο του λόγου, ο προφορικός κ. γραπτός λόγος λαού ή τμήματος, διάλεκτος. (Δ. Δημητράκου (1960) *Νέον ορθογραφικόν ερμηνευτικόν λεξικόν*, εκδόσεις Χρ. Γιοβάνης)

² Γλώσσα: ειδικοτ. Κάθε επιμέρους διάλεκτος (επαγγελματική, κοινωνική, γεωγραφική) ή μορφή (πχ. Βασει δεσομένης ιστορικής εξέλιξης αυτού του κώδικα. (Γ.Μπαμπινιώτης (2002) *Λεξικό της νεας ελληνικής γλώσσας: με σχόλια για τη σωστή χρήση των λέξεων*, Β' έκδοση Κέντρο Λεξικολογίας)

Κονδύλη (2011).

Η διαπολιτισμική διδασκαλία και αγωγή αποτελεί ένα μοντέλο της πολυπολιτισμικότητας στο σχολείο. Το μοντέλο αυτό, όπως είναι γνωστό, σέβεται και αξιοποιεί την πολιτισμική διαφορά, ενώ συμβαδίζει με μια συγκεκριμένη αντίληψη για την κοινωνία, σύμφωνα με την οποία, η ομαλή ένταξη σε αυτήν ατόμων με διαφορετικό γλωσσικό και πολιτισμικό υπόβαθρο και, κατ' επέκταση, η απαιτούμενη κοινωνική συνοχή θα επέλθουν, εάν όλα τα μέλη της, ανεξαρτήτως καταγωγής, έχουν τη δυνατότητα για αλληλεπίδραση.

Όσον αφορά τη διδασκαλία στις σχολικές τάξεις, με την οποία θα ασχοληθούμε και παρακάτω, θα κατανοήσουμε ότι η ύπαρξη της ποικιλίας της γλώσσας οδήγησε το εκπαιδευτικό σύστημα στην ανάγκη της διαφοροποίησης της μάθησης με σκοπό την επίδοση όλων των μαθητών, ανεξαρτήτως κοινωνικής καταγωγής γεωγραφικής καταγωγής και ικανότητας. Τα αποτελέσματα μιας διδασκαλίας διαφοροποιούνται συνεχώς γιατί βασίζονται στις πωτοβουλίες του εκπαιδευτικού αλλά και στις αντιδράσεις των μαθητών με σκοπό να οικοδομήσουν τη δική τους γνώμη με βάση τις προυπάρχουσες γνώσεις τους.

1. ΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΚΑΤΑΛΗΨΕΙΣ ΣΕ ΓΛΩΣΣΕΣ ΚΑΙ ΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΕΣ

Σύμφωνα με τους Αρχάκη & Κονδύλη (2002), οι γλωσσικές προκαταλήψεις συμβαίνουν καθημερινά γιατί στις επαφές που μπορεί συχνά να έχουμε με αγνώστους, βρισκόμαστε σε κατάσταση γνωστικής αβεβαιότητας δεν έχουμε άλλη πληροφορία σχετικά με την ζωή του, την κοινωνική του ταυτότητα και τις αξίες του, παρά μόνο βάσει αυτών που λέει και κυρίως βάσει του τρόπου που τα λέει. Σ' αυτήν την περίπτωση αναφερόμαστε σε μία βασική γνωστική διαδικασία, την κοινωνική κατηγοριοποίηση.

Στο σχολείο ιδιαίτερα συναντάμε σημαντικό πρόβλημα με τους «διαφορετικούς» μαθητές. Αρκετοί μαθητές ανήκουν στο «μέσο όρο» του σχολείου, ενώ άλλοι παρουσιάζουν μεγάλες αποκλίσεις, εξαιτίας κάποιας δυσκολίας ή κάποιου μαθησιακού προβλήματος, ενώ υπάρχουν και οι μαθητές που χρησιμοποιούν άλλη γλωσσική ποικιλία από αυτή που διδάσκεται στο σχολείο με αποτέλεσμα η γλωσσική τους συμπεριφορά να μην γίνεται αποδεκτή από το σχολείο. Η τελευταία κατηγορία μαθητών δημιουργεί προβλήματα τόσο και στους ίδιους τους ξενόγλωσσους μαθητές, οι οποίοι δεν νιώθουν αποδεκτοί από το υπόλοιπο πληθυσμό του σχολείου αλλά και στην ανάπτυξη της γνώσης τους, η οποία δεν πραγματοποιείται αν δεν ληφθούν συγκεκριμένες πρωτοβουλίες και δράσεις από τον εκπαιδευτικό, σε συνεργασία με τους υπόλοιπους μαθητές.

Πράγματι, βρίσκουμε συγκεκριμένες κατηγορίες ξενόγλωσσων μαθητών στο σχολείο. Αρχικά, υπάρχουν εκείνοι που ανήκουν σε κοινωνικές ομάδες που δεν έχουν καλή σχέση με το κοινωνιογλωσσικό σύστημα αξιών του σχολείου και της ευρύτερης κοινωνίας, δηλαδή τα κατώτερα κοινωνικά στρώματα. Στη συνέχεια, υπάρχουν οι μαθητές που συμμετέχουν σε κάποιο κοινωνικό γλωσσικό σύστημα αξιών του σχολείου και αυτοί ανήκουν στα μεσαία και ανώτερα κοινωνικά στρώματα με μορφωμένους γονείς.

Το περιθώριο που ίσως βιώσουν τα ίδια τα παιδιά αλλά και οι φοβίες των γονιών τους για το τι πρόκειται να τους συμβεί ήταν λόγοι που έκαναν τα παιδιά να μη συμμετέχουν στις δραστηριότητες της κοινωνικής ομάδας από την οποία προέρχονταν και η οποία βρισκόταν σε ανταγωνισμό με το σχολείο και την ευρύτερη

κοινωνία. Με αποτέλεσμα να δημιουργείται όλο και μεγαλύτερο χάσμα ανάμεσα στους μαθητές και αυτό να έκανε δυσκολότερη την επικοινωνία και συνεργασία.

Όλα τα παιδιά άλλωστε έχουν αρκετές διαφορές μεταξύ τους και κοινωνικά αλλά και προσωπικά με ποικίλους τρόπους, για παράδειγμα, δεν μιλούν την ίδια γλώσσα, όταν έρχονται στο σχολείο, στο οποίο διδάσκεται συγκεκριμένη γλωσσική εκδοχή ως επίσημος φορέας του κράτους, στην οποία δεν έχουν πρόσβαση όλοι οι μαθητές, δεν μαθαίνουν με τον ίδιο τρόπο και δεν έχουν και τα ίδια ενδιαφέροντα όλοι με όλους.

Υπάρχουν τρία είδη κατηγοριών μέσα στο σχολείο για τους ξενόγλωσσους φοιτητές. Πρώτα είναι η κατηγορία, σύμφωνα με την οποία το σχολείο ασχολείται με όσα παιδιά γνωρίζουν την γλωσσική ποικιλία που διδάσκεται. Έπειτα, είναι το σχολείο που μπορεί να μορφώσει τους μαθητές γιατί βλέπουν την προσπάθεια που κανουν τα παιδιά αυτής της ομάδας να υιοθετήσουν την διδασκόμενη γλωσσική ποικιλία, να γίνουν αποδεκτοί και να μειώσουν το χάσμα ανάμεσα τους και έτσι να κερδίσουν την κοινωνική αναγνώριση. Τελευταία κατηγορία είναι το σχολείο που δεν σέβεται τα παιδιά με διαφορετική γλωσσική ποικιλία και θεωρούν ότι τα άτομα αυτά αποτελούν πρόβλημα, είναι κατώτεροι και ανίκανοι, με αποτέλεσμα να μη δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στη δική τους πρόοδο και μάθηση.

Αξίζει να αναφερθεί ότι οι προκαταλήψεις επηρεάζουν αρνητικά τους μαθητές καθώς ενισχύεται οποιαδήποτε αρνητική προκατάληψη μπορεί να έχουν ήδη τα παιδιά για την ομιλία τους (Hudson 1991). Τα παιδιά έχουν, ήδη από πολύ μικρή ηλικία, συναίσθηση της διαφοράς της ομιλίας τους με τους άλλους και της διαφορετικής προφοράς. Μερικά παιδιά έχουν ήδη διαμορφώσει γλωσσικές προκαταλήψεις τη στιγμή που πηγαίνουν στο δημοτικό σχολείο, οι οποίες ενισχύονται περισσότερο στο Γυμνάσιο. Τα αποτελέσματα δύο ερευνών από τον Hudson (1991) δείχνουν ότι η προφορά του εκπαιδευτικού μπορεί να επηρεάσει τα παιδιά με αυτά που λέει, και ακόμη να βοηθήσει ώστε να μην τα ξεχάσουν εύκολα.

Οι προκαταλήψεις, τόσο από την πλευρά των εκπαιδευτικών όσο και από την πλευρά των μαθητών, μπορεί να είναι πηγή σοβαρών προβλημάτων στην εκπαιδευτική διαδικασία. Είναι δύσκολο να πούμε τι πρέπει να γίνει για να ελαχιστοποιήσουμε αυτά τα προβλήματα, αλλά είναι σίγουρο ότι τίποτε δεν μπορεί να γίνει αν οι ίδιοι δεν μπούμε στη θέση των ατόμων που βιώνουν την απαξίωση και το περιθώριο και δεν σκεφτούμε πως θα αισθανόμασταν εμείς αν ήμασταν στη θέση τους και είχαμε βιώσει τα δικά τους προβλήματα και αδιέξοδα.

2. ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ ΣΕ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΕΣ ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε σε φοιτητές και φοιτήτριες του 4^{ου} έτους του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών της Φλώρινας. Τέθηκαν συγκεκριμένες ερωτήσεις σε σχέση με το παιδαγωγικό υλικό και την εφαρμογή του. Οι απαντήσεις που λάβαμε ήταν από 17 άτομα και των δύο φύλων. Παρακάτω δίνονται οι απαντήσεις αυτούσιες από τους φοιτητές και στη συνέχεια γίνεται ανάλυση και διασταύρωση στοιχείων με όσα ήδη έχουν αναφερθεί.

2.1. Αρχές παιδαγωγικού υλικού

A/A	ΟΝΟ-ΜΑ	Όταν σχεδιάζουμε ένα παιδαγωγικό υλικό, ποιες αρχές κατά την άποψή σας λαμβάνουμε υπόψιν;
1	ΑΓΝΗ	<p>Ο σχεδιασμός μιας διδακτικής ενότητας απαιτεί το βέλτιστο συνδυασμό του θεματικού περιεχομένου της με τα χαρακτηριστικά των εκπαιδευομένων, ώστε να διασφαλίζεται η επίτευξη συγκεκριμένων μαθησιακών στόχων. Σχεδιάζοντας ένα παιδαγωγικό υλικό, οι αρχές τις οποίες θα πρέπει να λαμβάνουμε υπόψιν μας είναι οι κάτωθι:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Η μελέτη και αξιοποίηση των διαθέσιμων πληροφοριών, με στόχο τον εντοπισμό των παραγόντων, οι οποίοι διαμορφώνουν το πλαίσιο ανάπτυξης των διδακτικών δραστηριοτήτων κατά τη διδασκαλία των μαθημάτων της διδακτικής ενότητας. 2. Τα ιδιαίτερα προσωπικά χαρακτηριστικά των μαθητευομένων 3. Η διατύπωση των στόχων της διδακτικής ενότητας. 4. Ο καθορισμός και η οργάνωση του περιεχομένου της διδακτικής ενότητας. 5. Η επιλογή των κατάλληλων εκπαιδευτικών τεχνικών και μέσων.

		6. Ο σχεδιασμός της αξιολόγησης των μαθητευομένων και των βασικών συντελεστών της διδακτικής ενότητας.
2	ΒΑΣΙΛΙΚΗ	<p>Ο/η εκπαιδευτικός θα πρέπει να δημιουργεί ένα παιδαγωγικό κλίμα που να ενθαρρύνει τα παιδιά να εκφράζουν τις ιδέες τους, να κατανοούν διαφορετικές απόψεις και να αναζητούν εναλλακτικές λύσεις. Θα πρέπει να παρέχει χρόνο για δοκιμές κατά την αναζήτηση των πιθανών λύσεων, καθώς επίσης και να θέτει τα κατάλληλα ανοικτά ερωτήματα. Ακόμη θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη του, τη δυνατότητα νοηματοδότησης της δραστηριότητας (δηλαδή σύνδεσης με ενδιαφέροντα, προβληματισμούς, εμπειρίες από την οικογένεια και το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον), τη δυνατότητα που δίνει σε όλα τα παιδιά να έχουν ενεργό ρόλο στη διαδικασία και να μπορούν να εργαστούν συνεργατικά, την ενδεχόμενη τροποποίηση των στόχων που έχουν τεθεί αρχικά και των διδακτικών πρακτικών ανάλογα με τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα της ομάδας (παιδιών, εκπαιδευτικών), και τέλος τη δυνατότητα αναστοχασμού του παιδιού πάνω στην δράση και τη σκέψη του. Η γνώση και η γλώσσα οικοδομούνται εξελικτικά, μέσα από επικοινωνιακές σχέσεις υποστηρικτικού χαρακτήρα. Ρόλος του ενήλικα είναι να παρακολουθεί τη διαδρομή που κάθε παιδί διανύει και να συμβάλλει στην ομαλότερη εξέλιξή της, διαμορφώνοντας το κατάλληλο πλαίσιο και υποστηρίζοντας το παιδί στις προσπάθειες και τις αναζητήσεις του.</p>
3	ΕΙΡΗΝΗ	<p>Κατά την άποψη μου, όταν θέλουμε να σχεδιάσουμε ένα οποιοδήποτε παιδαγωγικό υλικό, πρέπει να λάβουμε υπόψη μας αρχικά τις γνώσεις και το επίπεδο της τάξης συνολικά, αλλά και τις γνώσεις και το επίπεδο του κάθε παιδιού ξεχωριστά, έτσι ώστε να μπορούν να ανταποκριθούν όλοι οι μαθητές.</p>
4	ΑΘΗΝΑ	<p>Όταν σχεδιάζουμε ένα εκπαιδευτικό υλικό πρωτίστως λαμβάνουμε υπόψιν την επικοινωνιακή προσέγγιση ούτως ώστε να επιτευχθεί η εκμάθηση της γλώσσας. Αρχικά επιδιώκουμε την ανάπτυξη του ενδιαφέροντος του κάθε παιδιού. Ταυτόχρονα στοχεύουμε στην συναισθηματικά έκφραση αλλά και ανάπτυξη των ψυχοκινητικών δεξιοτήτων. Άλλη μια παράμετρος που πρέπει να ληφθεί υπόψιν είναι η χώρα καταγωγής του</p>

		κάθε παιδιού διότι η κάθε χώρα έχει διαφορετική κουλτούρα. Επομένως, είναι σημαντικό να αποδεχτούμε και να σεβαστούμε την ταυτότητα των παιδιών.
5	ΓΕΩΡΓΙΑ	Ο εκπαιδευτικός κατά τη διάρκεια του σχεδιασμού ενός εκπαιδευτικού υλικού εκτός από το τι επιδιώκει να διδάξει πρέπει να λαμβάνει υπόψη και το μαθητικό περιβάλλον στο οποίο απευθύνεται. Πιο συγκεκριμένα, ο σχεδιασμός των δραστηριοτήτων/μαθημάτων να μην είναι προκαθορισμένος αλλά να βασίζεται στην ηλικία, στο γνωστικό επίπεδο των μαθητών, στο κοινωνικό τους υπόβαθρο, στις ανάγκες, στις ικανότητες, στα ενδιαφέροντα και στις ιδιαιτερότητες τους (παιδιά με ειδικές ανάγκες, με προβλήματα συμπεριφοράς, με μαθησιακές δυσκολίες, μετανάστες). Οι μαθητές δεν έχουν όλοι την ίδια ετοιμότητα και τον ίδιο μαθησιακό ρυθμό και γι' αυτό το λόγο οι παραπάνω παράμετροι πρέπει να λαμβάνονται υπόψη αφενός για το σχεδιασμό του εκπαιδευτικού υλικού και αφετέρου για την καλύτερη λειτουργία του σχολικού προγράμματος.
6	ΒΑΣΙΛΗΣ	Ένα σωστό εκπαιδευτικό υλικό θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες, τα ενδιαφέροντα, τις ικανότητες και αδυναμίες του κάθε παιδιού (διαφοροποίηση). Επίσης θα πρέπει να εξασφαλίζει την ενεργητική συμμετοχή όλων των παιδιών και σε κάποιες στιγμές τη συνεργασία μεταξύ τους. Οι ιδέες θα πηγάζουν από τα παιδιά και με βάση αυτές θα προχωράει το πρόγραμμα. Αυτές είναι ορισμένες από τις αρχές, κατά τη γνώμη μου.
7	ANNA	Λαμβάνουμε τις εξής αρχές: <ul style="list-style-type: none"> • Ποικιλία δραστηριοτήτων και μεθόδων • Ισορροπία δραστηριοτήτων • Ευελιξία σχεδίου • Εναλλακτικές δραστηριότητες - εφεδρικό υλικό
8	ΒΑΣΙΛΙΚΗ	Οι αρχές που πρέπει να λαμβάνουμε υπόψη κατά τον σχεδιασμό ενός παιδαγωγικού υλικού είναι οι ακόλουθες: να καθορίζονται με σαφήνεια οι διδακτικοί στόχοι και οι κατάλληλες εκπαιδευτικές τεχνικές και τα εκπαιδευτικά μέσα και να αξιολογούνται και τα αποτελέσματα. Επίσης, θα πρέπει το υλικό να έχει νόημα για τα παιδιά και να τους δίνει τη δυνατότητα να εμπλακούν ενεργητικά σε όλη τη διαδικασία και για τον λόγο αυτό

		είναι σημαντικό να λαμβάνονται υπόψη οι προγενέστερες γνώσεις και εμπειρίες των παιδιών.
9	ΧΡΙΣΤΙΝΑ	<p>Για τον σχεδιασμό εκπαιδευτικού υλικού είναι σημαντικό να συνυπολογισθούν κάποιοι παιδαγωγικοί παράγοντες. Αρχικά, ένας από τους σημαντικότερους παράγοντες για την δημιουργία εκπαιδευτικού υλικού είναι η χρήση των κατάλληλων παιδαγωγικών μεθόδων. Βεβαία αυτό απαιτεί άριστη κατάρτιση του εκπαιδευτικού ώστε να χρησιμοποιήσει ξεκάθαρες παιδαγωγικές αρχές και διδακτικές στρατηγικές. Για αυτό τον λόγο ιδιαίτερη σημασία πρέπει να αποδοθεί στο παιδαγωγικό μοντέλο. Με βάση το μοντέλο του μαθητή προσδιορίζονται οι ανάγκες και διαμορφώνεται το εκπαιδευτικό περιβάλλον. Προσδιορίζεται ακόλουθα το μορφωτικό υλικό, περιεχόμενο και ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, ανάλογα δε με αυτά αναλύονται και προσδιορίζονται οι επιδιωκόμενοι στόχοι. Έχοντας κάνει μια πρώτη επιλογή των παιδαγωγικών αρχών και των στρατηγικών διδασχής επιλέγουμε τα μέσα του εκπαιδευτικού υλικού που θα χρησιμοποιηθούν στην ανάπτυξη του εκπαιδευτικού υλικού. Πρόκειται για σύνθετη διεργασία η οποία σχετίζεται με την οργάνωση και τις δυνατότητες παραγωγής. Τέλος, ένα άλλο στοιχείο που σχετίζεται με την δημιουργία εκπαιδευτικού υλικού είναι η δημιουργική φαντασία και η επινοητικότητα του συγγραφέα. Με άλλα λόγια η τέχνη και όχι η επιστήμη της συγγραφής του εκπαιδευτικού υλικού.</p>
10	ΣΟΦΙΑ	<p>Η σχεδίαση παιδαγωγικού υλικού θα πρέπει να τεθεί πάνω σε κάποιες βάσεις. Τα ατομικά χαρακτηριστικά του κάθε ατόμου. Οι στόχοι που θα τεθούν. Το πώς θα οργανωθεί το περιεχόμενο της διδακτικής ενότητας. Η σωστή επιλογή των σωστών μέσων για την κάθε περίπτωση. Ο σωστός σχεδιασμός των μαθητών καθώς και της εκπαιδευτικής διαδικασίας.</p>
11	ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ	<p>Κατά τον σχεδιασμό ενός εκπαιδευτικού υλικού θα πρέπει αρχικά να γνωρίζουμε το κοινό στο οποίο απευθυνόμαστε. Αυτό σημαίνει ότι θα πρέπει να γνωρίζουμε το γνωστικό τους επίπεδο, τις δυνατότητές τους, τα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες τους. Επίσης μεγάλο ρόλο παίζει το κοινωνικό και πολιτισμικό περιβάλλον στο οποίο μεγαλώνουν τα παιδιά. Όλα αυτά</p>

		λοιπόν είναι αρχές που δεν θα πρέπει να παραβλέπει ένας εκπαιδευτικός αλλά να εστιάζει έτσι ώστε να γίνει πιο αποτελεσματική η μάθηση.
12	ΔΕΣΠΟΙΝΑ	Όταν σχεδιάζουμε ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα λαμβάνουμε υπόψη τις εξής αρχές. Αρχικά βλέπουμε τα χαρακτηριστικά των παιδιών της τάξης, τις ανάγκες τους, τις προϋπάρχουσες γνώσεις, τα υλικά της τάξης.
13	ΝΙΚΟΣ	Κατά το σχεδιασμό ενός εκπαιδευτικού προγράμματος οφείλουμε να υπολογίζουμε τα χαρακτηριστικά των παιδιών της τάξης και τις ανάγκες και τις προϋπάρχουσες γνώσεις τους. Επίσης, είναι ορθό να λαμβάνουμε υπόψη τις υποδομές του σχολείου, τα υλικά της τάξης, την περιοχή που διδάσκουμε και γενικότερα οτιδήποτε σχετίζεται με το μικροεπίπεδο και το μακροεπίπεδο του σχολείου.
14	ΒΑΙΑ	Θα πρέπει να σχεδιάσουμε δραστηριότητες λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες, τα ενδιαφέροντα, τις εμπειρίες, τις ικανότητες αλλά και τις δυνατότητες του κάθε παιδιού, να λάβουμε υπόψη τις διδακτικές μεθόδους που θα χρησιμοποιήσουμε (π.χ. ομαδοσυνεργατική), τα διδακτικά μέσα και υλικά που θα χρησιμοποιήσουμε για την επίτευξη των στόχων των δραστηριοτήτων. Λαμβάνοντας υπόψη τους μαθητές, τους στόχους της διδακτικής ενότητας, το χρόνο αλλά και τα μέσα, όπως ήδη αναφέρθηκε, θα είμαστε σε θέση να σχεδιάσουμε το παιδαγωγικό υλικό. Δεν πρέπει να ξεχνάμε πως θα πρέπει να υπάρχει ποικιλία και ισορροπία δραστηριοτήτων και μεθόδων, καθώς και ευελιξία σχεδίου αλλά και εναλλακτικές δραστηριότητες (εφεδρικό υλικό).
15	ΑΘΑΝΑΣΙΑ	Οι αρχές πρέπει να είναι συνεπείς και βασικές εφαρμογές των εξής : Θεωρίες γλωσσικής κατάκτησης και ανάπτυξης Αρχές διδασκαλίας Τις τρέχουσες γνώσεις μας για τον τρόπο με τον οποίο χρησιμοποιείται πραγματικά η γλώσσα στόχος Αποτελέσματα συστηματικής παρατήρησης και αξιολόγησης των χρησιμοποιούμενων υλικών Οι εκπαιδευόμενοι να εκτίθενται σε αυθεντική χρήση της

		<p>γλώσσας Να παρέχεται η δυνατότητα χρήσης της γλώσσας για επικοινωνιακούς σκοπούς Να παρέχεται η ευκαιρία για ανατροφοδότηση των αποτελεσμάτων Ενθάρρυνση πνευματικής αισθητικής και συναισθηματικής συμμετοχής.</p>
16	ΕΥΣΤΑΘΙΑ	<p>Κατά τον σχεδιασμό ενός παιδαγωγικού υλικού (π.χ. γλώσσα) πρέπει να λαμβάνουμε υπόψη μας κάποιες αρχές. Πρώτα από όλα να παρατηρήσουμε το επίπεδο προφορικής έκφρασης και λεκτικής επικοινωνίας των παιδιών. Έπειτα είναι πολύ σημαντικό να υπολογίσουμε τις δυνατότητες και τις αδυναμίες του κάθε νηπίου, έτσι ώστε πάνω σε αυτές να βασίσουμε το εκπαιδευτικό υλικό. Τέλος, πρέπει να καταγραφεί ο σκοπός του παιδαγωγικού υλικού και τους στόχους που θέλουμε να πετύχουμε με την υλοποίηση αυτού.</p>
17	ΜΑΡΙΑ	<p>Όταν σχεδιάζουμε ένα παιδαγωγικό υλικό, πρέπει να λαμβάνουμε υπόψιν κάποιες αρχές. Αυτές οι αρχές σχετίζονται με την αναγνώριση της διαφορετικότητας και αποδοχή της κάθε ταυτότητας, σεβασμός στην ετερότητα και παρουσίαση βιωματικών και υπερεθνικών δραστηριοτήτων. Χωρίς αυτά, η εκπαιδευτική διαδικασία, δεν είναι εφικτή, καθώς τα μέλη της ομάδας που παρουσιάζουν διαφορετικά χαρακτηριστικά αποκόπτονται από το σύνολο της ομάδας, νιώθουν ότι δεν αποτελούν μέρος της, απομονώνονται και ως εκ τούτου δεν μπορούν να αλληλεπιδράσουν με άλλα άτομα και να συμμετέχουν στην μαθησιακή διαδικασία.</p>

Με βάση τη παράπάνω έρευνα, για το ποιες αρχές πρέπει να λάβουμε υπόψη για τη δημιουργία ενός παιδαγωγικού υλικού (π.χ. γλώσσικο) καταλήγουμε στο εξής: (Εικόνα 1)

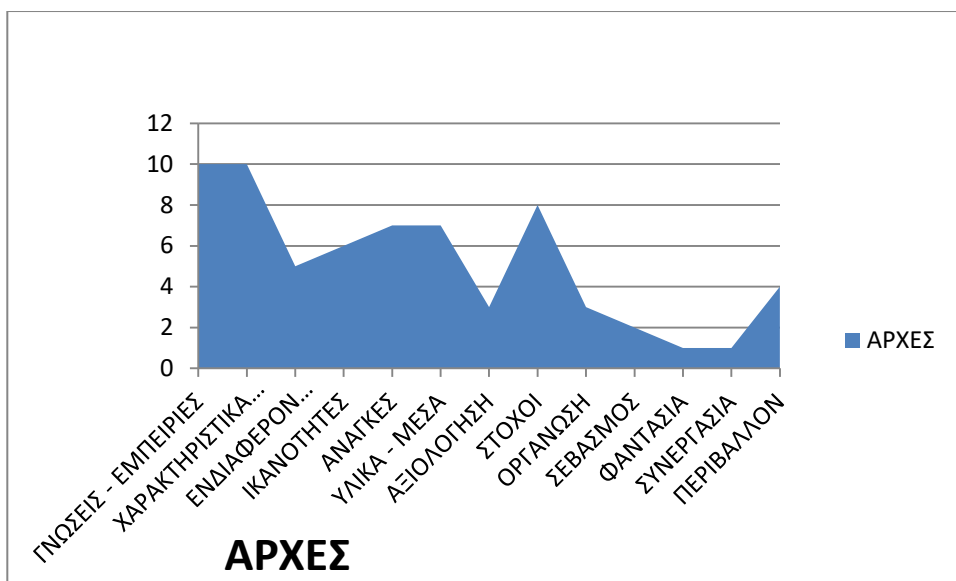
Σημαντικό στη δημιουργία ενός παιδαγωγικού υλικού είναι να εστιάσουμε στις γνώσεις που έχει κάθε παιδί ξεχωριστά αλλά και το επίπεδο της τάξης. Αυτό μπορεί να συμβεί μόνο αν ταυτόχρονα γνωρίζουμε τις εμπειρίες που έχει βιώσει το κάθε παιδί. Για να πετύχει η διαδικασία πρέπει να γνωρίζουμε τα προσωπικά χαρακτηριστικά κάθε μαθητή αλλά και τον τρόπο κατα τον οποίο μπορούμε να του τραβήξουμε το ενδιαφέρον του, ώστε να συμμετέχει ενεργά στο μάθημα.

Προκειμένου να σχεδιάσουμε ένα παιδαγωγικό υλικό θα πρέπει να λάβουμε υπόψη τον μαθητικό πληθυσμό της τάξης. Ειδικότερα, θα πρέπει να γνωρίσουμε τον κάθε μαθητή, να επικεντρωθούμε τόσο στο γλωσσικό κομμάτι (δηλ. ποιες γλώσσες μιλάει το παιδί, αν ξέρει την ελληνική γλώσσα), όσο και στο γνωστικό (δηλ. να δούμε, από άποψη λειτουργικότητας, το αναπτυξιακό επίπεδο του παιδιού), ώστε να τον ενθαρρύνουμε όποτε χρειάζεται. Από την άλλη πρέπει να ξέρουμε και τις ανάγκες του, για να τον βοηθήσουμε.

Ακόμα, για την δημιουργία ενός υλικού παίζει εξίσου μεγάλο ρόλο να ορίσουμε τους στόχους που θέλουμε να πετύχουμε και να οργανώσουμε σωστά την δραστηριότητα μας, έχοντας πάντα ως τελευταία εφαρμογή την αξιολόγηση των παιδιών.

Επίσης, μικρότερη σημασία αλλά υπάρχουσα είναι να γνωρίζουμε το περιβάλλον που βιώνει κάθε παιδί αλλά και τα προβλήματα που πιθανόν να αντιμετωπίζει.

Κλείνοντας, για να πετύχει η οργάνωση πρέπει να έχουμε φαντασία και να υπάρχει κλίμα συνεργασίας μεταξύ των παιδιών. Το κλίμα αυτό θα δημιουργηθεί μόνο αν έχουμε μάθει να σεβόμαστε ο ένας τον άλλον.

Εικόνα 1: Έρευνα για το ποιες αρχές πρέπει να λάβουμε υπόψη για τη δημιουργία ενός παιδαγωγικού υλικού (π.χ. γλώσσικο).

2.2. Διδακτικά εγχειρίδια και βιβλία

Α/ Α	ΟΝΟΜΑ	Πιστεύετε ότι τα διδακτικά εγχειρίδια και βιβλία που χρησιμοποιούνται στο σχολείο μπορούν να απευθύνονται σε όλες τις πληθυσμιακές ομάδες των μαθητών κατά τον ίδιο τρόπο;
1	ΑΓΝΗ	<p>Το περιεχόμενο, η παιδαγωγική προσέγγιση, η οργάνωση του κειμένου και η εικονογράφηση ανάλογα με το μάθημα στο οποίο αναφέρεται ένα διδακτικό εγχειρίδιο, αποτελούν ιδιαίτερα σημαντικούς παράγοντες για την αποδοχή και την κατανόηση αυτών από τους μαθητές. Ιδιαίτερα όταν πρόκειται για διαφορετικές πληθυσμιακές ομάδες μαθητών τα διδακτικά εγχειρίδια και βιβλία θεωρώ ότι θα πρέπει να είναι προσαρμοσμένα και ευσύνοπτα στις παιδαγωγικές τους ανάγκες οι οποίες χαρακτηρίζονται από ιδιαιτερότητα, εθνοπολιτισμική πολυμορφία και ετερογένεια.</p>
2	ΒΑΣΙΛΙΚΗ	<p>Πιστεύω ότι τα διδακτικά εγχειρίδια και βιβλία που χρησιμοποιούνται στο σχολείο δεν μπορούν να απευθύνονται σε όλες τις πληθυσμιακές ομάδες των μαθητών κατά τον ίδιο τρόπο. Το Υπουργείο Παιδείας σε συνεργασία με το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο οφείλουν να σκύψουν με προσοχή πάνω από αυτό το θέμα και να εκδώσουν βιβλία που θα ενισχύουν την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας, θα βελτιώνουν τη μάθηση της ομάδας στόχου, θα αποτρέπουν τη σχολική διαρροή, θα διευρύνουν το γνωστικό πεδίο των ξενόγλωσσων μαθητών, θα ανταποκρίνεται στις ανάγκες τους, θα περιέχει στοιχεία από διαφορετικά πολιτισμικά περιβάλλοντα, θα βοηθά στην αναγνώριση του «άλλου»-του «ξένου». Το υλικό αυτό πρέπει να στηρίζεται στις σύγχρονες παιδαγωγικές θεωρίες, στην επικοινωνιακή προσέγγιση και να δίνει έμφαση στη ενεργό συμμετοχή των μαθητών. Να διέπεται δε από τις αρχές της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης, της ισοτιμίας των πολιτισμών, της αποδοχής του μορφωτικού κεφαλαίου, της παροχής ίσων ευκαιριών.</p>

3	ΕΙΡΗΝΗ	Τα διδακτικά εγχειρίδια και βιβλία που χρησιμοποιούνται στο σχολείο, σίγουρα δεν απευθύνονται σε όλες τις πληθυσμιακές ομάδες με τον ίδιο τρόπο, μιας και ο κάθε άνθρωπος ανάλογα με τον τόπο καταγωγής του αλλά και τον τόπο που ζει, καθώς και την προσωπικότητα του λαμβάνει με διαφορετικό τρόπο τις γνώσεις και έχει άλλες ανάγκες.
4	ΑΘΗΝΑ	Όχι, τα διδακτικά εγχειρίδια δεν μπορούν να απευθύνονται σε όλες τις πληθυσμιακές ομάδες των μαθητών διότι υπάρχουν παιδιά που δεν έχουν αναπτύξει τις βασικές γνώσεις και δεξιότητες (π.χ τα παιδιά των μεταναστών) και δεν θα ωφελούνταν. Κυρίως στόχος είναι το γεφύρωμα επικοινωνίας και η προσαρμογή της διδακτέας ύλης.
5	ΓΕΩΡΓΙΑ	Τα σχολικά εγχειρίδια και βιβλία και δεν διευκολύνουν την κατάσταση και σαφώς δεν απευθύνονται σε όλες τις πληθυσμιακές ομάδες κατά τον ίδιο τρόπο, καθώς είναι τυπωμένα στην ελληνική γλώσσα, δηλαδή στη γλώσσα της χώρας υποδοχής των μεταναστών μαθητών.
6	ΒΑΣΙΛΗΣ	Δεν μπορούν να απευθύνονται σε όλες τις πληθυσμιακές ομάδες με τον ίδιο τρόπο γιατί διαφορετικές είναι οι πρωταρχικές ανάγκες των ξένων πληθυσμιακών ομάδων από τις ανάγκες των ελληνικών πληθυσμιακών ομάδων.
7	ANNA	Θεωρώ πως τα διδακτικά εγχειρίδια και βιβλία που χρησιμοποιούνται στο σχολείο αγνοούν κάποιες προϋπάρχουσες μορφωτικές, κοινωνικές και αναπτυξιακές διαφορές των μαθητών και απευθύνονται σε όλους εξισωτικά, χρησιμοποιώντας δηλαδή την ίδια γλώσσα, τους ίδιους κώδικες και μεταφέροντας τα ίδια πολιτιστικά μηνύματα. Επιπλέον, το σχολείο μέσω των διδακτικών εγχειριδίων, θεωρεί αυτό το πολιτισμικό κεφάλαιο προϋπάρχον, ευνοεί τους ήδη ευνοημένους και

		μεγιστοποιεί τα “μειονεκτήματα” κάποιων μαθητών.
8	ΒΑΣΙΛΙΚΗ	Εκτιμώ ότι θα ήταν ιδανικό για την εκπαιδευτική διαδικασία το κάθε διδακτικό εγχειρίδιο να μπορεί να ανταποκριθεί στις ανάγκες όλων των μαθητών. Ωστόσο, πρακτικά θεωρώ ότι αυτό είναι ανέφικτο, καθώς ο κάθε μαθητής και πολύ περισσότερο οι διάφορες πληθυσμιακές ομάδες των μαθητών έχουν διαφορετικό εκπαιδευτικό, πολιτισμικό και γλωσσικό υπόβαθρο, το οποίο είναι σχεδόν αδύνατον να καλυφθεί από ένα μόνο σύγγραμμα. Συνίσταται, δηλαδή, η εξατομικευμένη έκδοση εγχειριδίων ανάλογα με τις ανάγκες κάθε πληθυσμιακής ομάδας.
9	ΧΡΙΣΤΙΝΑ	Θεωρώ πως τα διδακτικά εγχειρίδια που χρησιμοποιούνται στο σχολείο δεν απευθύνονται σε όλες τις πληθυσμιακές ομάδες των μαθητών πόσο μάλλον κατά τον ίδιο τρόπο. Σύμφωνα με τις διεθνείς διαπιστώσεις τα σημερινά σχολεία σχεδόν σε όλα τα εκπαιδευτικά συστήματα έχουν ανομοιογενή μαθητικό πλυθησμό με διαφορετικές ικανότητες και κίνητρα για μάθηση γεγονός που καθιστά απαραίτητες τις εξατομικευμένες προσαρμοσμένες στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του μαθητικού πληθυσμού προσεγγίσεις-παρεμβάσεις.
10	ΣΟΦΙΑ	Σαφώς και όχι , διότι θα πρέπει να είναι προσανατολισμένα στην διαφορετικότητα των μαθητών και στις διαφορετικές ανάγκες των μαθητών.
11	ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ	Τα διδακτικά εγχειρίδια που χρησιμοποιούνται στα σχολεία δεν μπορούν να απευθύνονται σε όλες τις πληθυσμιακές ομάδες των μαθητών κατά τον ίδιο τρόπο. Και αυτό γιατί μέσα στα σχολεία υπάρχουν παιδιά με υψηλότερο επίπεδο, χαμηλότερο επίπεδο και μετανάστες. Επομένως δεν έχουν όλοι τις ίδιες γνώσεις και τα ίδια βιώματα. Κάποιοι συναντούν μεγαλύτερες δυσκολίες στη μάθηση. Τα σχολικά εγχειρίδια απευθύνονται σε έναν μέσο μαθητή. Όσοι είναι κάτω του μέσου ίσως χρειάζονται κάποια παράλληλη στήριξη για να μπορέσουν να ανταπεξέλθουν.

12	ΔΕΣΠΟΙΝΑ	Όχι διότι τα διδακτικά εγχειρίδια που χρησιμοποιούνται στο σχολείο απευθύνονται σε Έλληνες μαθητές με τυπική ανάπτυξη αλλά όχι σε μαθητές με πχ. μη τυπική ανάπτυξη, μαθησιακές δυσκολίες, ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και αλλοεθνείς μαθητές.
13	ΝΙΚΟΣ	Θεωρώ ότι δεν απευθύνονται σε όλες τις πληθυσμιακές ομάδες, διότι τα διδακτικά εγχειρίδια που χρησιμοποιούνται στο σχολείο απευθύνονται κατά βάση σε Έλληνες μαθητές με τυπική ανάπτυξη, χωρίς μαθησιακές δυσκολίες, ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, μετανάστες ή πρόσφυγες.
14	ΒΑΙΑ	Θεωρώ πως τα διδακτικά εγχειρίδια και τα βιβλία που χρησιμοποιούνται στο σχολείο δεν μπορούν να απευθύνονται κατά τον ίδιο τρόπο σε όλες τις πληθυσμιακές ομάδες μαθητών, καθώς δεν λαμβάνεται υπόψη η διαφορετικότητά τους. Τα εγχειρίδια και τα βιβλία που χρησιμοποιούνται είναι δυσνόητα, δεν συμβάλλουν στην κατάκτηση ουσιαστικών γλωσσικών επικοινωνιακών δεξιοτήτων για την αποτελεσματικότερη προσωπική ενδυνάμωση του παιδιού και την ουσιαστική κοινωνικοποίησή του. Δεν είναι σπάνιο φαινόμενο στα σχολικά βιβλία αφενός ο τονισμός του «εαυτού» έναντι του «άλλου» ή ο εθνικισμός και ταυτόχρονα οι αρνητικοί προσδιορισμοί για τους «άλλους» (Ξωχέλλης, 2009). Λείπει από τα σχολικά βιβλία ο γείτονας ή ο «άλλος», ενώ υπάρχουν πολύ λίγες αναφορές σε θέματα ιστορίας του πολιτισμού ή σε περιόδους με δείγματα ειρηνικής συμβίωσης ή και συνεργασίας μεταξύ των λαών (Ξωχέλλης, 2009). Στα σχολικά βιβλία και εγχειρίδια δεν λαμβάνονται υπόψη οι «διαφορετικές» πληθυσμιακές ομάδες μαθητών, καθώς και το γλωσσικό και γνωστικό τους κομμάτι, ενώ δεν δίνεται έμφαση στην ειρηνική συνύπαρξη και συνεργασία όλων των λαών. Θα πρέπει να εντοπιστούν τα προβλήματα των σχολικών βιβλίων από διεπιστημονικές ομάδες αλλά και να βρεθούν λύσεις για την αντιμετώπισή τους. Επιπλέον, θα πρέπει να συνεργαστούν οι χώρες με σκοπό τη συγγραφή ενός κοινού σχολικού βιβλίου για ένα «ουδέτερο» γνωστικό αντικείμενο (π.χ. Λαογραφία), ενώ θα πρέπει να γραφτούν σχολικά βιβλία σύμφωνα με το κριτήριο της αμοιβαιότητας. «Μπορεί, κατά τη γνώμη μου, να λεχθεί ότι προσπάθειες του είδους αυτού μπορούν να συμβάλλουν μακροπρόθεσμα στη συνεργασία και στην

		ειρηνική συνύπαρξη λαών και κοινωνικών ομάδων με διαφορετική πολιτιστική ιστορία και διαφορετικά πολιτιστικά πρότυπα, κάτι που αποτελεί ή πρέπει να αποτελεί πρωτεύοντα στόχο στις σύγχρονες πλουραλιστικές και πολυπολιτισμικές κοινωνίες, δηλαδή αυτό που ονομάζεται «διαπολιτισμική διάσταση» στην εκπαίδευση» (Ξωχέλλης, 2009).
15	ΑΘΑΝΑΣΙΑ	Ο τρόπος με τον οποίο μαθαίνει ο καθένας, διαφέρει ανάλογα με τις εμπειρίες του, το νευροβιολογικό του υπόβαθρο, τα κίνητρα, τα ενδιαφέροντά του καθώς και με το περιβάλλον της μάθησης. Συνεπώς, καθώς αυτά διαφέρουν από άνθρωπο σε άνθρωπο, η χρήση των εγχειριδίων με τον ίδιο τρόπο θεωρώ πως είναι ανέφικτη.
16	ΕΥΣΤΑΘΙΑ	Τα διδακτικά εγχειρίδια και βιβλία που χρησιμοποιούνται στο σχολείο δεν μπορούν να απευθύνονται σε όλες τις πληθυσμιακές ομάδες με τον ίδιο τρόπο, διότι σε μια τάξη μπορούν να υπάρξουν παιδιά με διαφορετική γλώσσα, εθνικότητα και θρησκεία. Ίσως στο μέλλον δημιουργηθούν εγχειρίδια που να καταφέρουν να προσαρμόσουν την εκπαιδευτική ύλη στις ανάγκες όλων των παιδιών.
17	ΜΑΡΙΑ	Τα διδακτικά εγχειρίδια και βιβλία δεν μπορούν να απευθύνονται σε όλες τις πληθυσμιακές ομάδες κατά τον ίδιο τρόπο. Δεν μπορούν όλα τα παιδιά να μαθαίνουν κατά τον ίδιο τρόπο και ειδικά τα παιδιά που προέρχονται από ξένες χώρες που η μητρική τους γλώσσα δεν είναι η ελληνική. Από την άλλη πλευρά, μπορεί να χρησιμοποιηθεί άλλη μέθοδος, αυτή της διαγλωσσικότητας. Δηλαδή, τα βιβλία και τα εγχειρίδια να περιέχουν για παράδειγμα, την αγγλική, ώστε τα παιδιά αυτά να μπορούν να έχουν ευκολότερη πρόσβαση σε αυτά.

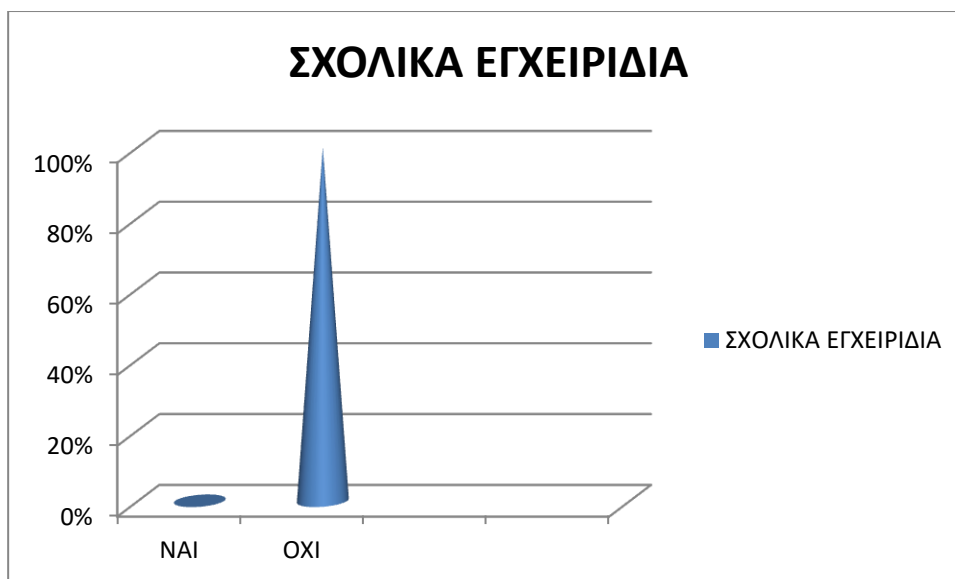
Όσον αφορά, τα διδακτικά εγχειρίδια και βιβλία μπορούμε να αναφερθούμε στα εξής στοιχεία: (Εικόνα 2)

Με την πάροδο των χρόνων η ένταξη μαθητών από διάφορες πληθυσμιακές ομάδες στα ελληνικά σχολεία έχει παρουσιάσει μεγάλη αύξηση. Η προσαρμογή των μαθητών από άλλες χώρες στα ελληνικά σχολεία εύλογα είναι δύσκολη, καθώς τα παιδιά πιθανόν να μην γνωρίζουν καθόλου τη γλώσσα που υφίσταται στη χώρα υποδοχής. Ακόμη πιο δύσκολη είναι η προσαρμογή μεταναστών μαθητών που συνεχίζουν τη φοίτηση τους στο ελληνικό σχολείο από την τάξη που είχαν σταματήσει το σχολείο στη χώρα καταγωγής.

Τα διδακτικά εγχειρίδια και βιβλία που χρησιμοποιούνται στο σχολείο δεν μπορούν να απευθύνονται σε όλες τις πληθυσμιακές ομάδες των μαθητών κατά τον ίδιο τρόπο, καθώς διαφέρουν οι πρωταρχικές ανάγκες των πληθυσμιακών ομάδων των μαθητών αφού έχουν διαφορετικό κοινωνικό, πολιτισμικό, οικονομικό και πολιτικό υπόβαθρο. Οι ξενόγλωσσες πληθυσμιακές ομάδες δεν έχουν αναπτύξει τις βασικές γνώσεις και δεξιότητες τους, με αποτέλεσμα να μην κατανοούν το περιεχόμενο, την παιδαγωγική και επικοινωνιακή προσέγγιση, την οργάνωση του κειμένου και την εικονογράφηση.

Τα διδακτικά εγχειρίδια και βιβλία πρέπει να διέπονται από τις αρχές της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης, της ισοτιμίας του πολιτισμού, την αποδοχή του μορφωτικού κεφαλαίου και τη παροχή ίσων ευκαιριών. Για να μπορέσουν να ανταποκριθούν σε διαφορετικές πληθυσμιακές ομάδες των μαθητών πρέπει να υπάρξει συνεργασία μεταξύ των χωρών για τη συγγραφή ενός κοινού σχολικού βιβλίου με κριτήριο της αμοιβαιότητας ή ακόμα να δημιουργηθούν βιβλία με τη μέθοδο της διαγλωσσικότητας, δηλαδή της χρήσης δυο γλωσσών σε ένα βιβλίο για την εύκολη κατανόηση σε διαφορετικές γλωσσικές ομάδες.

Παρακάτω παρουσιάζεται ο στατιστικός πίνακας σύμφωνα με τον οποίο, όλοι οι φοιτητές απάντησαν ότι τα διδακτικά εγχειρίδια και βιβλία δεν μπορούν να απευθύνονται σε όλες τις πληθυσμιακές ομάδες μαθητών κατά τον ίδιο τρόπο.

Εικόνα 2: Τα διδακτικά εγχειρίδια και βιβλία που χρησιμοποιούνται στο σχολείο μπορούν να απευθύνονται σε όλες τις πληθυσμιακές ομάδες των μαθητών κατά τον ίδιο τρόπο;

2.3. Εφαρμογή διαφορετικού υλικού

A/A	ΟΝΟ-ΜΑ	Πιστεύετε ότι η εφαρμογή ενός διαφοροποιημένου παιδαγωγικού υλικού θα βοηθούσε τους μαθητές από ξένες χώρες;
1	ΑΓΝΗ	Θεωρώ ότι η εφαρμογή ενός διαφοροποιημένου παιδαγωγικού υλικού θα βοηθούσε τους μαθητές από ξένες χώρες τόσο για την ομαλή ένταξή τους όσο και για την ανάπτυξη ατομικών ικανοτήτων και δεξιοτήτων.

2	ΒΑΣΙΛΙΚΗ	<p>Ναι αν στο πρόγραμμα αυτό δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα στην ανίχνευση γνώσεων και δεξιοτήτων που κατέχουν οι μαθητές, στον εντοπισμό των αδυναμιών, στον καθορισμό στόχων και αξιολόγησης, στην εφαρμογή κατάλληλων μεθόδων και στρατηγικών προσαρμοσμένων στους στόχους και στις συνθήκες κάθε κοινωνίας.</p>
3	ΕΙΡΗΝΗ	<p>Ένα διαφοροποιημένο παιδαγωγικό υλικό θα ήταν χρήσιμο για τους μαθητές που κατάγονται από άλλες χώρες, μόνο αν ήταν δομημένο έτσι ώστε να διδάσκει καλύτερα την γλώσσα της χώρας όπου ζουν και να περιλαμβάνει θέματα που αφορούν την χώρα της καταγωγής τους αλλά και περισσότερα θέματα για την χώρα στην οποία έχουν έρθει.</p>
4	ΑΘΗΝΑ	<p>Ναι, το διαφοροποιημένο παιδαγωγικό υλικό έχει δημιουργεί με βάση την ταυτότητα του κάθε παιδιού και εμπεριέχει εκπαιδευτικό υλικό που φυσικά ξεκινάει από τα βιώματα του κάθε παιδιού. Συνεπώς, στα παιδιά δίνεται αφενός η ευκαιρία να μάθουν την γλώσσα και να συμμετάσχουν ενεργά στην τάξη αφετέρου αντιμετωπίζεται ο κίνδυνος κοινωνικού αποκλεισμού</p>
5	ΓΕΩΡΓΙΑ	<p>Η εφαρμογή ενός διαφοροποιημένου παιδαγωγικού υλικού αποτελεί κίνητρο για την κάλυψη μαθησιακών κενών, συμβάλλει στην ανάπτυξη ατομικών ενδιαφερόντων και ικανοτήτων, προωθεί την αυτενέργεια και ενισχύει τη συνεργασία. Με βάση τα παραπάνω πιστεύω ότι η υλοποίηση ενός διαφοροποιημένου παιδαγωγικού υλικού είναι ευνοϊκή και για τους γηγενείς μαθητές αλλά και για τους μετανάστες μαθητές. Πιο συγκεκριμένα, η αλληλεπίδραση των μαθητών μεταξύ τους είναι ωφέλιμη, ενισχύει την ομαδικότητα και το κίνητρο για μάθηση με δεδομένο το γεγονός ότι τα μαθήματα στηρίζονται στα ενδιαφέροντα, στις ανάγκες και στις ικανότητες των μαθητών.</p>

6	ΒΑΣΙΛΗΣ	<p>Ναι γιατί ένα διαφοροποιημένο παιδαγωγικό υλικό προσαρμόζεται στο κάθε παιδί ξεχωριστά, στις ανάγκες και στις δυνατότητες-αδυναμίες του. Κατά τη γνώμη μου μια τάξη που φιλοξενεί και παιδιά από ξένες χώρες υποχρεούται να χρησιμοποιεί διαφοροποιημένο παιδαγωγικό υλικό αλλιώς δε λαμβάνει υπόψη τις πραγματικές ανάγκες, δυνατότητες-αδυναμίες ενός ξένου παιδιού.</p>
7	ANNA	<p>Πιστεύω πως το διαφοροποιημένο παιδαγωγικό υλικό θα βοηθούσε πολύ του μαθητές από ξένες χώρες, καθώς μέσα σε αυτό ο εκπαιδευτικός που διαφοροποιεί τη διδασκαλία αναγνωρίζει τη διαφορετικότητα των μαθητών και αποδέχεται όλους τους μαθητές με τις αδυναμίες τους, αναμένοντας παράλληλα από όλους να αναπτυχθούν ατομικά στο βαθμό που μπορούν, ανάλογα με τις ικανότητές τους.</p>
8	ΒΑΣΙΛΙΚΗ	<p>Δεδομένου ότι μέσω της Διαφοροποιημένης διδασκαλίας ο εκπαιδευτικός σχεδιάζει τα εκπαιδευτικά προγράμματα, έχοντας ως γνώμονα τη μαθησιακή ετοιμότητα, τα ενδιαφέροντα και το μαθησιακό προφίλ των μαθητών του σχεδιάζει προγράμματα και στοχεύει στο να ανταποκριθεί στις διαφορετικές ανάγκες των παιδιών, καθίσταται σαφές ότι θα αυτή ήταν ιδιαίτερα ωφέλιμη για τους μαθητές από τρίτες χώρες τόσο για την ουσιαστική ένταξή τους όσο και για την σχολική τους επίδοση.</p>
9	ΧΡΙΣΤΙΝΑ	<p>Η διαφοροποιημένη διδασκαλία είναι ένας συνολικός τρόπος σκέψης για τους μαθητές, τη διδασκαλία και τη μάθηση με γνώμονα ότι ο κάθε μαθητής είναι ξεχωριστή οντότητα και πρέπει να αντιμετωπίζεται ανάλογα (Tomlinson, 2001). Γίνεται κατανοητό ότι η διαφοροποιημένη διδασκαλία ανταποκρίνεται στο αίτημα των καιρών για σεβασμό στις ιδιαιτερότητες και τις ανάγκες του μαθητή, μέρος των οποίων είναι οι διαφορετικοί τρόποι σκέψης και οι διαφορετικοί τρόποι μάθησης των παιδιών (Αργυρόπουλος, 2013). Σε αντίθεση με την παραδοσιακή διδασκαλία, η οποία απευθύνεται σε έναν υποτιθέμενο “μέσο” μαθητή με το ίδιο για όλους υλικό και τον ίδιο τρόπο αξιολόγησης, στη διαφοροποιημένη διδασκαλία χρησιμοποιούνται υλικά διαβαθμισμένης δυσκολίας και οι εκπαιδευτικοί κατά το σχεδιασμό των δραστηριοτήτων λαμβάνουν υπόψη τους τις πολλαπλές νοημοσύνες του</p>

		Gardner. Είναι συνεπώς κατανοητό ότι στόχος της διαφοροποιημένης διδασκαλίας είναι να αναδείξει την αξία κάθε μαθητή και να τον βοηθήσει να ενταχθεί στο μαθησιακό περιβάλλον. Για όλα αυτά που ανέφερα η εφαρμογή ενός διαφοροποιημένου παιδαγωγικού υλικού θα βοηθούσε πολύ τους μαθητές ξένων χωρών.
10	ΣΟΦΙΑ	Ναι θα βοηθούσε τους μαθητές από ξένες χώρες έτσι ώστε ομαλά να ενταχθούν στην σχολική ζωή. Θα έδινε στους μαθητές από ξένες χώρες την δυνατότητα να συμμετέχουν περισσότερο, εξυπηρετούν τις διαφορετικές τους ανάγκες, είναι ένα εργαλείο να οικοδομήσουμε πάνω στις προϋπάρχουσες γνώσεις τους, να ικανοποιήσει τα διαφορετικά χαρακτηριστικά τους και βοηθούν στην αλληλεπίδραση μαθητών εκπαιδευτικών.
11	ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ	Η διαφοροποιημένη μάθηση αναφέρεται στον κάθε μαθητή ξεχωριστά. Λαμβάνει υπόψη τα ενδιαφέροντα και τη μαθησιακή ετοιμότητα του κάθε μαθητή έτσι ώστε να αποφευχθεί η σχολική αποτυχία. Οπότε η εφαρμογή ενός διαφοροποιημένου παιδαγωγικού υλικού θα βοηθούσε εξίσου και τους μαθητές από ξένες χώρες όπως και τον κάθε μαθητή που αντιμετωπίζει προβλήματα.
12	ΔΕΣΠΟΙΝΑ	Ναι διότι στο Διαφοροποιημένο Παιδαγωγικό Υλικό χρησιμοποιούνται σύγχρονα μοντέλα, τεχνικές και προσεγγίσεις, δίνεται βάση στις ιδιαιτερότητες οπότε με αυτές τις προοπτικές το Παιδαγωγικό Υλικό θα ήταν βοηθητικό για τους μαθητές από ξένες χώρες.
13	ΝΙΚΟΣ	Ναι, γιατί στο Διαφοροποιημένο Παιδαγωγικό Υλικό χρησιμοποιούνται σύγχρονα μοντέλα, τεχνικές και προσεγγίσεις. Η διαφοροποιημένη μάθηση ξεφεύγει από τις παραδοσιακές, είναι ομαδική και εξατομικευμένη, στοχεύει σε άτομα με ιδιαιτερότητες και υπολογίζει το μικροεπίπεδο και το μακροεπίπεδο του κάθε σχολείου. Με άλλα λόγια, δίνεται βάση στις ανάγκες και στις ικανότητες όλων των μαθητών καθιστώντας το παιδαγωγικό υλικό κατάλληλο για τους μαθητές από ξένες χώρες.

14	ΒΑΙΑ	<p>Θεωρώ πως ένα διαφοροποιημένο παιδαγωγικό υλικό θα βοηθούσε τους μαθητές από ξένες χώρες, καθώς η εκ των προτέρων σχεδίαση της διδασκαλίας ανταποκρίνεται στις διαφορετικές μαθησιακές ανάγκες των μαθητών εάν καθοδηγείται από τις παρακάτω αρχές: α) αποδοχή της διαφορετικότητας των μαθητών, β) συνεργατικές διαδικασίες μάθησης, γ) σύνδεση της νέας γνώσης με τις εμπειρίες των μαθητών, δ) πολλαπλές προσεγγίσεις μάθησης (διερεύνηση, συλλογικότητα) και ε) διαχείριση της τάξης με ευέλικτες ρουτίνες (θα πρέπει να υπάρχει ποικιλία μεθόδων αξιολόγησης). Ο εκπαιδευτικός μπορεί να διαφοροποιήσει το περιεχόμενο, τη διαδικασία να κατανοήσει και να κατακτήσει τη γνώση, τα προϊόντα και το μαθησιακό περιβάλλον, πάντοτε βέβαια λαμβάνοντας υπόψη την ετοιμότητα του μαθητή, τα ενδιαφέροντά του και το μαθησιακό του προφίλ. Όλοι οι μαθητές μπορούν να μάθουν αν προβούμε σε διαφοροποιήσεις του Αναλυτικού Προγράμματος (UNESCO, 2004).</p>
15	ΑΘΑΝΑΣΙΑ	<p>Η διαφοροποιημένη μάθηση σε παιδιά από ξένες χώρες είναι ωφέλιμη καθώς τα παιδιά διαθέτουν πιθανόν διαφορετικές εμπειρίες, γνώσεις και μητρική γλώσσα. Η διαφοροποιημένη μάθηση θα ενισχύσει και θα βελτιώσει την προσαρμογή τους στη χώρα υποδοχής .</p>
16	ΕΥΣΤΑΘΙΑ	<p>Η εφαρμογή ενός διαφοροποιημένου εκπαιδευτικού υλικού θα βοηθούσε τους μαθητές από ξένες χώρες, διότι θα περιείχε στοιχεία και από τα δικά τους ήθη, έθιμα, παραδόσεις, διαλέκτους ακόμα και παιχνίδια ή τραγούδια. Αυτό θα τους προσέλκυε το ενδιαφέρον και θα αυξανόταν η όρεξη τους για μάθηση. Ένας δάσκαλος μπορεί να προσεγγίσει ευκολότερα τα παιδιά, με ένα εκπαιδευτικό υλικό που τους είναι οικείο και γνώριμο.</p>
17	ΜΑΡΙΑ	<p>Η εφαρμογή ενός διαφοροποιημένου παιδαγωγικού υλικού θα βοηθούσε τα παιδιά από ξένες χώρες. Δηλαδή, με τον όρο «διαφοροποιημένο υλικό» εννοείται η εισαγωγή μεθόδων που θα διευκολύνουν τα παιδιά από ξένες γλώσσες να έχουν ομαλότερη πρόσβαση στο υλικό που προσφέρεται ως ανάγνωση από τα παιδιά για την απόκτηση γνώσεων. Παράδειγμα για ένα διαφοροποιημένο υλικό είναι η πολυτροπικότητα, δηλαδή ο συνδυασμός της εικόνας και</p>

		του ήχου με τη χρήση Τ.Π.Ε και η μέθοδος “step by step”.
--	--	--

Σε μια διδακτική πραγματικότητα που στις μέρες μας δεν χαρακτηρίζεται από ομοιομορφία, αλλά ετερογένεια μαθητών με ιδιαιτερότητες τόσο στο γνωσιακό-μαθησιακό ρυθμό όσο και στο γλωσσικό, πολιτισμικό επίπεδο, θα πρέπει να αλλάξουν οι παιδαγωγικές- διδακτικές πρακτικές. Να αλλάξει η θεώρηση της διδασκαλίας και να προσαρμοστεί στη διαφορετικότητα των μαθητών. Για μια σύγχρονη και αποτελεσματική διαπολιτισμική εκπαίδευση απαιτείται ένα ολοκληρωμένο διαπολιτισμικό πρόγραμμα διδασκαλίας, κεντρικά σχεδιασμένο, που θα ανταποκρίνεται στις ανάγκες των ξενόγλωσσων μαθητών.

Το διαφοροποιημένο παιδαγωγικό υλικό διαμορφώνεται από την ετοιμότητα, τα ενδιαφέροντα και το μαθησιακό ρυθμό των μαθητών. Πρόκειται για μια παιδαγωγική μέθοδο που παρέχει εναλλακτικές μορφές διδασκαλίας και εστιάζει στη χρήση και στη κατανόηση βασικών δεξιοτήτων και εννοιών. Γίνεται κατανοητό ότι η διαφοροποιημένη διδασκαλία ανταποκρίνεται στο αίτημα των καιρών για σεβασμό στις ιδιαιτερότητες και τις ανάγκες του μαθητή, μέρος των οποίων είναι οι διαφορετικοί τρόποι σκέψης και οι διαφορετικοί τρόποι μάθησης των παιδιών.

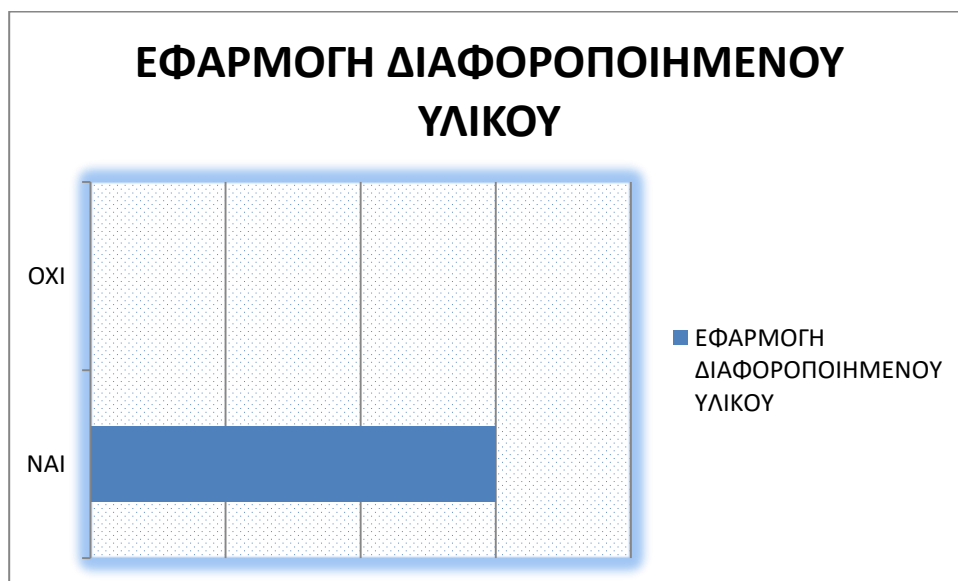
Η εφαρμογή ενός διαφοροποιημένου παιδαγωγικού υλικού θα βοηθούσε τους μαθητές από ξένες χώρες στην ομαλή ένταξη των μαθητών και στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων τους. Μέσω της εφαρμογής θα βασιστούμε στις ανάγκες των ξενόγλωσσων μαθητών και θα δοθεί βάση στην ανίχνευση γλώσσων και δεξιοτήτων, στον εντοπισμό αδυναμιών και στον καθορισμό στόχων και αξιολογήσεων. (Εικόνα 3).

Η εφαρμογή ενός διαφοροποιημένου παιδαγωγικού υλικού θα βοηθήσει στη σωστή δομή για τη διδασκαλία της γλώσσας, στην ενίσχυση της ομαδικότητας και στη χρήση της πολυτροπικότητας, δηλαδή των χρήσεων πολλών μεθόδων όπως εικόνα, ήχος.

Ένα διαφοροποιημένο παιδαγωγικό υλικό προσαρμόζεται σε κάθε παιδί ξεχωριστά και αποδέχεται όλους τους μαθητές γι' αυτό που πραγματικά είναι, με βάση τον πολιτισμό τους (τα ήθη, τα έθιμα, τις παραδόσεις, τα τραγούδια και τη διάλεκτο). Γεγονός που οδηγεί σε μια ουσιαστική ένταξη και σχολική επίδοση των

παιδιών, καθώς υπάρχει περισσότερη συμμετοχή απ' όλους τους μαθητές και εξυπηρέτηση διαφορετικών αναγκών.

Ο εκπαιδευτικός που διαφοροποιεί τη διδασκαλία φροντίζει όλοι οι μαθητές να συμμετέχουν και να εμπλέκονται σε μια ενδιαφέρουσα εργασία, αναγνωρίζοντας τη διαφορετικότητα του κάθε μαθητή, χρησιμοποιώντας σύγχρονα μοντέλα, τεχνικές και προσεγγίσεις.

Εικόνα 3: Η εφαρμογή ενός διαφοροποιημένου παιδαγωγικού υλικού θα βοηθούσε τους μαθητές από ξένες χώρες;

2.4. Αξιολόγηση μαθητών

Α/ Α	ΟΝΟΜΑ	Κατά την άποψή σας η αξιολόγηση των μαθητών από διαφορετικές πληθυσμιακές ομάδες προϋποθέτει διαφορετικά test αξιολόγησης; Και αν ναι, πώς μπορεί να γίνει αυτό;
1	ΑΓΝΗ	Κατά την άποψη μου η αξιολόγηση των μαθητών από διαφορετικές πληθυσμιακές ομάδες προϋποθέτει διαφορετικά test αξιολόγησης. Οι τεχνικές παρατήρησης και κατανόησης του τρόπου συμπεριφοράς των διαφορετικών πληθυσμιακών ομάδων καθώς και η ανάπτυξη του επιπέδου της διορατικότητας και της ευαισθησίας προς αυτές συγκλίνουν στη δημιουργία test αξιολογήσεων τα οποία να είναι αξιοκρατικά και δίκαια.
2	ΒΑΣΙΛΙΚΗ	Η αξιολόγηση όλης της παρέμβασης κρίνεται απαραίτητη. Η αξιολόγηση μπορεί και πρέπει να αφορά όλες τις παρεμβάσεις και να ελέγχονται ποιοτικά και ποσοτικά οι στόχοι που τίθενται. Με τον τρόπο αυτό θα προσαρμόζεται η διαπολιτισμική εκπαίδευση στα δεδομένα που προκύπτουν και θα αναμορφώνεται ώστε να επιτυγχάνεται στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό η ένταξη των μαθητών από διαφορετικές πληθυσμιακές ομάδες στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα και στην ελληνική κοινωνία.
3	ΕΙΡΗΝΗ	Όσον αφορά την αξιολόγηση των μαθητών από διαφορετικές πληθυσμιακές ομάδες, αυτή πρέπει να γίνεται ειδικά γι' αυτούς τεστ αξιολόγησης, τα οποία να επικεντρώνονται αρχικά στην γλώσσα της χώρας που έχουν έρθει, καθώς και σε άλλα χαρακτηριστικά θέματα της χώρας.
4	ΑΘΗΝΑ	Σαφώς και πρέπει να υπάρχουν διαφορετικά τεστ αξιολόγησης εκτός από τα συνήθη διότι πρέπει να παρατηρήσουμε ποιος είναι ο κατάλληλος τρόπος εκμάθησης.

5	ΓΕΩΡΓΙΑ	Οι μαθητές από διαφορετικές πληθυσμιακές ομάδες εύλογα δεν παρουσιάζουν την ίδια γνωστική ετοιμότητα. Γι' αυτό το λόγο θεωρώ ότι τα τεστ αξιολόγησης που απευθύνονται σε μαθητές από ξένες χώρες πρέπει να είναι πιο απλά και κατανοητά και να εξετάζουν βασικές έννοιες και δεξιότητες. Πρέπει η αξιολόγηση να είναι συνεχής και αποτελεσματική όσον αφορά την αντίληψη και την κατανόηση απλών δεξιοτήτων και εννοιών ώστε βήμα-βήμα να τις αναπτύξουν με το δικό τους μαθησιακό ρυθμό.
6	ΒΑΣΙΛΗΣ	Η αξιολόγηση των ξένων μαθητών προϋποθέτει διαφορετικά τεστ αξιολόγησης. Μπορούν για παράδειγμα να χρησιμοποιηθούν καρτέλες που αναπαριστούν εικόνες και τη λέξη γραμμένη στο κάτω μέρος της καρτέλας και να ζητηθεί από τα παιδιά να κατονομάσουν την κάθε εικόνα (απλές εικόνες) βλέποντας παράλληλα την λέξη. Επίσης μπορούμε να τα ζητήσουμε να συστηθούν μεταξύ τους ή με εμένα στα ελληνικά ή να μας δείξουν και να μας κατονομάσουν τα αγαπημένα τους παιχνίδια στις γωνίες. Τέλος παρατηρώντας τα σε ένα κινητικό παιχνίδι μπορούμε να αξιολογήσουμε αν έχουν μάθει να εκφράζονται προφορικά στο συγκεκριμένο πλαίσιο.
7	ANNA	Κατά τη γνώμη μου πρέπει να υπάρχουν διάφορες προσαρμογές κατά την αξιολόγηση, ώστε να συμβαδίζουν με τα χαρακτηριστικά και τις ανάγκες του μαθητή.
8	ΒΑΣΙΛΙΚΗ	Φυσικά, τα τεστ θα πρέπει να είναι κλιμακούμενης δυσκολίας και να ανταποκρίνονται στις δυνατότητες των αξιολογούμενων.
9	ΧΡΙΣΤΙΝΑ	Όταν όλοι οι μαθητές ασχολούνται με διαφορετικό υλικό ή συμμετέχουν σε διαφορετικές ομάδες, κανένας τρόπος εργασίας δε θεωρείται «ειδικός» και συνεπώς δεν ξεχωρίζει ή στιγματίζει τους μαθητές. Όσον αφορά την αξιολόγηση, θα πρέπει να είναι στα «μέτρα» των μαθητών σύμφωνα με τις δυνατότητες τους αλλά ταυτόχρονα να είναι συνεχής και να στοχεύει όχι τη συνολική αποτίμηση της επίδοσης των μαθητών αλλά την παρακολούθηση της προόδου και της μελέτης των ατομικών τους χαρακτηριστικών ώστε να σχεδιαστεί μια αποτελεσματική διδασκαλία σύμφωνα με τις

		ανάγκες όλων των μαθητών.
10	ΣΟΦΙΑ	Η αξιολόγηση των μαθητών από διαφορετικές πληθυσμιακές ομάδες προϋποθέτει διαφορετικά τεστ αξιολόγησης. Αυτό γίνεται για να εξυπηρετηθούν τα διαφορετικά χαρακτηριστικά ετερογενών ομάδων.
11	ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ	Η αξιολόγηση των μαθητών από διαφορετικές πληθυσμιακές ομάδες προϋποθέτει διαφορετικά τεστ αξιολόγησης. Αυτά τα τεστ αξιολόγησης θα πρέπει να βασίζονται σε απλές έννοιες, να έχουν δηλαδή απλό λεξιλόγιο έτσι ώστε να γίνονται εύκολα κατανοητά από τα παιδιά. Επίσης η αξιολόγηση θα πρέπει να είναι συνεχής και αποτελεσματική. Με αυτόν τον τρόπο οι μαθητές από διαφορετικές πληθυσμιακές ομάδες θα αναπτύξουν κάποιες δεξιότητες με τον δικό τους μαθησιακό ρυθμό χωρίς να έχουν το αίσθημα του άγχους και της αποτυχίας.
12	ΔΕΣΠΟΙΝΑ	Ναι, τα Τεστ Αξιολόγησης των μαθητών που ανήκουν σε διαφορετικές πληθυσμιακές ομάδες θα μπορούσαν να είναι διαφορετικά ώστε να διευκολυνθούν οι μαθητές που δεν γνωρίζουν καλά ακόμα την ελληνική γλώσσα.
13	ΝΙΚΟΣ	Τα Τεστ Αξιολόγησης των μαθητών που ανήκουν σε διαφορετικές πληθυσμιακές ομάδες θα μπορούσαν να είναι διαφορετικά ώστε να διευκολυνθούν οι μαθητές που δεν γνωρίζουν καλά ακόμα την ελληνική γλώσσα. Καλό θα ήταν να χρησιμοποιούνται ασκήσεις που θα συμπεριλάμβαναν διεθνείς κώδικες ή και σύμβολα, αλλά και οι εκφωνήσεις να είναι στη μητρική γλώσσα του εκάστοτε μαθητή.

14	BAIA	<p>Θεωρώ πως η αξιολόγηση των μαθητών από διαφορετικές πληθυσμιακές ομάδες θα πρέπει να πραγματοποιείται με διαφορετικά τεστ αξιολόγησης. Χρησιμοποιώντας τα φύλλα παρατήρησης, αρχικά, θα πρέπει να λάβουμε υπόψη τόσο το γλωσσικό επίπεδο του παιδιού, όσο και το γνωστικό επίπεδό του. Επίσης, θα πρέπει να γνωρίζουμε το επίπεδο επικοινωνίας του. Θα πρέπει να παρατηρήσουμε τη σχέση του παιδιού με τους γύρω του, με τους άλλους συμμαθητές του αλλά και το βαθμό συμμετοχής του στην τάξη. Κατά την αξιολόγηση του μαθητή θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το αρχικό επίπεδο γνώσεων του μαθητή, το κοινωνικο-οικονομικό του υπόβαθρο, η προσπάθεια που καταβάλλει, η συνέπειά του, οι πρωτοβουλίες που αναπτύσσει καθώς και η συνολική του δραστηριότητα.</p>
15	ΑΘΑΝΑΣΙ Α	<p>Η δομή της αξιολόγησης είναι καλό να είναι κατατετημημένη και διαβαθμισμένη από το γενικό στο ειδικό και από το απλό στο σύνθετο .</p>
16	ΕΥΣΤΑΘΙ Α	<p>Θεωρώ ότι η αξιολόγηση των μαθητών από διαφορετικές πληθυσμιακές ομάδες, σίγουρα προϋποθέτει διαφορετικά τεστ αξιολόγησης. Αυτά τα παιδιά έρχονται αντιμέτωπα με έναν πολιτισμό και μια κουλτούρα, που είναι τελείως αντίθετα από τα δικά τους εθνικά χαρακτηριστικά. Ουσιαστικά, καλούνται ξαφνικά να μάθουν έναν ολοκαίνουργιο κόσμο γεμάτο γλωσσικό, εθνικό και θρησκευτικό πλούτο. Οπότε το δίκιο θα ήταν να πέρνουν το κατάλληλο χρόνο, έτσι ώστε όλα αυτά να τα αφομοιώσουν και να είναι σε θέση να αξιολογηθούν σωστά.</p>
17	ΜΑΡΙΑ	<p>Τα τεστ αξιολόγησης πρέπει να είναι διαφορετικά για να γίνονται εύκολα κατανοητά από τα παιδιά.</p>

Οι απαντήσεις της ερώτησης «Κατά την άποψή σας η αξιολόγηση των μαθητών από διαφορετικές πληθυσμιακές ομάδες προϋποθέτει διαφορετικά test αξιολόγησης; Και αν ναι, πώς μπορεί να γίνει αυτό;» μας οδηγούν στα εξής συμπεράσματα:

Ο εκπαιδευτικός δεν μπορεί να έχει τις ίδιες προσδοκίες από όλα τα παιδιά και πόσο μάλλον από τα παιδιά που προέρχονται από ξένες χώρες, καθώς είναι πιο δύσκολο σε εκείνα να ανταποκριθούν με τον ίδιο τρόπο σε ασκήσεις.

Μελετώντας σε βάθος τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των ομάδων στα οποία απευθύνεται ένα παιδαγωγικό υλικό, οδηγούμαστε και σε διαφορετικά tests αξιολόγησης.

Η αξιολόγηση των μαθητών από διαφορετικές πληθυσμιακές ομάδες προϋποθέτει διαφορετικά tests αξιολόγησης, με αποτέλεσμα να εφαρμόζονται και να ελέγχονται όλοι οι στόχοι που έχουν τεθεί σε μια δραστηριότητα.

Οι τεχνικές αξιολόγησης μπορεί να είναι το φύλλο παρατήρησης, η αυτοαξιολόγησή του μαθητή, ο ατομικός του φάκελος, η μέθοδος step by step. Η αξιολόγηση θα πρέπει να είναι δίκαιη και αντικειμενική αλλά και να ενισχύει την αυτοεκτίμηση και να αποτελεί κίνητρο για μάθηση. Πρέπει να επικεντρώνεται στη γλώσσα της χώρας καταγωγής για να είναι πιο απλή και κατανοητή. Τα tests αξιολόγησης πρέπει να αποτελούνται από απλό λεξιλόγιο, διεθνείς κώδικες ή σύμβολα και να εξετάζουν τις βασικές έννοιες και δεξιότητες.

Η αξιολόγηση μέσω διαφορετικών tests αξιολόγησης πρέπει να είναι αποτελεσματική και να υπάρχουν διαφορετικά tests και κλιμακούμενης δυσκολίας, ώστε να συμβαδίζουν με τα χαρακτηριστικά, τις ανάγκες του μαθητή και τις δυνατότητες του καθενός.

2.5. Μαθησιακή υποστήριξη

A/A	ΟΝΟΜΑ	Κατά την άποψή σας, οι διαφορετικές πληθυσμιακές ομάδες χρειάζονται ξεχωριστή μαθησιακή υποστήριξη κάποιες ώρες στο σχολικό πρόγραμμα, σε διαφορετικές τάξεις;
1	ΑΓΝΗ	Για την Παιδαγωγική το ζητούμενο είναι να διερευνήσει τις υποκειμενικές σχέσεις με τις « διαφορές» των διαφορετικών πληθυσμιακών ομάδων, να τις αναλύσει ως προϋποθέσεις μάθησης και να τις συνδέσει με αντίστοιχες παιδαγωγικές πρακτικές. Κατά την άποψη μου χρειάζεται ξεχωριστή μαθησιακή υποστήριξη κάποιες ώρες στο σχολικό πρόγραμμα, σε διαφορετικές τάξεις έτσι ώστε να δομηθεί μια διαφορετική μαθητοκεντρική διδασκαλία η οποία μέσα από μια ευρεία ποικιλία σχολικών πρακτικών, προγραμμάτων και υλικών να βοηθήσει τα παιδιά από διαφορετικές πληθυσμιακές ομάδες να βιώσουν την εκπαιδευτική ισότητα.
2	ΒΑΣΙΛΙΚΗ	Προκειμένου η εκπαίδευση των διαφορετικών πληθυσμιακών ομάδων να γίνει περισσότερο αποτελεσματική, μπορεί να διαμορφωθεί ένα ευέλικτο σχήμα θεσμικής και διδακτικής παρέμβασης, το οποίο επιτρέπει στο Σύλλογο διδασκόντων κάθε σχολικής μονάδας Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, αφού σταθμίσει τις εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών αυτών και τις δυνατότητες της σχολικής μονάδας, να επιλέξει εκείνο το σχήμα που μπορεί να λειτουργήσει ουσιαστικά και αποδοτικά. Το θεσμικό σχήμα μπορεί να έχει τη μορφή α. Τάξη Υποδοχής και β. Φροντιστηριακά Τμήματα.
3	ΕΙΡΗΝΗ	Κατά την άποψη μου, καλό θα ήταν οι μαθητές από διαφορετικές πληθυσμιακές ομάδες, να έχουν μια παραπάνω βοήθεια τουλάχιστον για κάποιο χρονικό διάστημα στην αρχή, μέχρι να δούμε ότι έχουν αποκτήσει κάποιες συγκεκριμένες βασικές γνώσεις.
4	ΑΘΗΝΑ	Ναι, η λειτουργία των διαφορετικών τάξεων έχει στόχο την αρμονική ένταξη των παιδιών με πολιτιστικές και γλωσσικές ιδιαιτερότητες στο εκπαιδευτικό σύστημα. Μέσα από το κατάλληλα διαμορφωμένο εκπαιδευτικό υλικό, τα παιδιά θα αναπτύξουν δεξιότητες και συμπεριφορές που θα βελτιώσουν την επικοινωνία, μάθηση και δράση με όλους τους μαθητές.

5	ΓΕΩΡΓΙΑ	Θεωρώ ότι θα είναι ωφέλιμο για τους μαθητές από ξένες χώρες να έχουν μια μαθησιακή υποστήριξη σε ξεχωριστή αίθουσα σε μικρή διδακτική ώρα για να προχωρήσουν με το δικό τους μαθησιακό ρυθμό χωρίς να υπάρχει πίεση και δυσφορία. Κατά αυτό τον τρόπο δεν θα νιώθουν μειονεκτικά καθώς όλη η ομάδα θα βρίσκεται στο ίδιο σχετικά επίπεδο και θα έχουν μεγαλύτερη ευκαιρία για διευκρινίσεις, απορίες και ανατροφοδότηση.
6	ΒΑΣΙΛΗΣ	Κατά την άποψη μου οι διαφορετικές πληθυσμιακές ομάδες της τάξης χρειάζονται μια διαφορετική μαθησιακή υποστήριξη κυρίως για την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας ώστε να είναι σε θέση κάποια στιγμή κατά τη διάρκεια της χρονιάς να βρίσκονται όλες τις ώρες στην κανονική τάξη μιλώντας και κατανοώντας αρκετά καλά την ελληνική γλώσσα όπως και τα υπόλοιπα παιδιά της τάξης.
7	ANNA	(Δεν δόθηκε απάντηση)
8	ΒΑΣΙΛΙΚΗ	Θεωρώ ότι είναι απαραίτητο για τα παιδιά από διαφορετικές πληθυσμιακές ομάδες να επικουρούνται κάποιες επιπλέον ώρες από το σχολείο και τους νηπιαγωγούς και δασκάλους. Μέσω αυτής της ενισχυτικής διδασκαλίας και υποστήριξης, θα είναι ευκολότερη η ένταξη των μαθητών στην εκπαιδευτική διαδικασία και η κατανόηση αυτής, ενώ παράλληλα μέσω της εξοικείωσης με το μαθησιακό περιβάλλον και της αλληλεπίδρασης, θα ενισχυθεί σημαντικά και η κοινωνικοποίηση τους.
9	ΧΡΙΣΤΙΝΑ	Οι μαθητές από διαφορετικές πληθυσμιακές ομάδες χρειάζονται και διαφορετική μαθησιακή υποστήριξη πέρα από παιδαγωγικό υλικό που εφαρμόζεται από τους εκπαιδευτικούς σε όλους τους μαθητές διότι έχουν διαφορετικές δυνατότητες και ανάγκες από τους υπόλοιπους. Δεν πιστεύω πως χρειάζεται να πηγαίνουν σε διαφορετικές τάξεις από τους υπόλοιπους απλά μια δασκάλα παράλληλης στήριξης θα βοηθούσεκατά πολύ αυτούς τους μαθητές είτε αυτοί είναι από ξένες χώρες, είτε με μαθησιακές δυσκολίες κ.α
10	ΣΟΦΙΑ	Φυσικά και χρειάζονται κάποιες υποστηρικτικές ώρες ώστε να βοηθηθούν τα παιδιά και να τους δοθεί η ευκαιρία να έχουν όλα την ίδια αφετηρία.

11	ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ	Οι διαφορετικές πληθυσμιακές ομάδες κατά κάποιο ποσοστό βοηθούνται από την αλληλεπίδρασή τους με τους υπόλοιπους μαθητές στην τάξη και μαθαίνουν αρκετά πράγματα όπως και οι γηγενείς από αυτούς. Παρόλα αυτά χρειάζονται και διαφορετική μαθησιακή υποστήριξη σε άλλες αίθουσες. Έτσι θα προχωράει με τον ίδιο ρυθμό όλη η ομάδα, δεν θα υπάρχει δυσφορία και θα υπάρχει περισσότερος χρόνος για διευκρινίσεις και απορίες.
12	ΔΕΣΠΟΙΝΑ	Ναι οι μαθητές από διαφορετικές πληθυσμιακές ομάδες θα μπορούσαν να κάνουν έξτρα μαθήματα ενισχυτικής διδασκαλίας εκτός του τυπικού σχολικού ωραρίου ώστε να μάθουν καλύτερα τη γλώσσα.
13	ΝΙΚΟΣ	Θα ήταν χρήσιμο οι μαθητές από διαφορετικές πληθυσμιακές ομάδες να κάνουν κάποια μαθήματα ενισχυτικής διδασκαλίας εκτός του τυπικού σχολικού ωραρίου για να μπορέσουν να εξοικειωθούν περισσότερο με τον τρόπο διδασκαλίας των ελληνικών σχολείων, καθώς και με την ελληνική γλώσσα.
14	ΒΑΙΑ	Πιστεύω πως θα πρέπει να υπάρχει ξεχωριστή μαθησιακή υποστήριξη κάποιες ώρες στο σχολικό πρόγραμμα σε διαφορετικές τάξεις για τις διαφορετικές πληθυσμιακές ομάδες, διότι με αυτό τον τρόπο θα διευκολυνθεί η ταχύτερη ένταξη και η πρόσβαση των ομάδων αυτών που συναντούν ποικίλα προβλήματα κοινωνικά, πολιτισμικά, μαθησιακά στο εκπαιδευτικό σύστημα και τη σχολική τάξη. Θα πρέπει τα παιδιά διαφορετικών ομάδων να περνούν χρόνο σε διαφορετική τάξη, ακολουθώντας το αναλυτικό πρόγραμμα αλλά με ευελιξία και προσαρμοσμένο στις δυνατότητες αλλά και τις ιδιαιτερότητές τους. Ειδικότερα, τα παιδιά που δεν γνωρίζουν και δεν μιλούν την ελληνική γλώσσα και σαφώς δεν μπορούν να ακολουθήσουν το πρόγραμμα και τον ρυθμό της κανονικής τάξης, θα πρέπει να διδάσκονται την ελληνική γλώσσα σε διαφορετική τάξη κάποιες ώρες του σχολικού προγράμματος. Με αυτό τον τρόπο θα διευκολυνθεί η ενσωμάτωσή τους στην σχολική τάξη με τα υπόλοιπα παιδιά και θα ενταχθούν ομαλά στην εκπαίδευση όλες οι διαφορετικές πληθυσμιακές ομάδες.
15	ΑΘΑΝΑΣΙΑ	Κατά την άποψη μου είναι χρήσιμο για τα παιδιά από διαφορετικές πληθυσμιακές ομάδες να δέχονται υποστήριξη, όχι μόνο σε μαθησιακό αλλά κυρίως σε επικοινωνιακό επίπεδο ώστε να αισθανθούν ότι βρίσκονται σε ένα ασφαλές περιβάλλον όπου θα μπορέσουν να επικοινωνήσουν με αυτό τις ιδέες τους, τις εμπειρίες τους και τα συναισθήματά τους.

16	ΕΥΣΤΑΘΙΑ	Πιστεύω ότι είναι απαραίτητο για τις διάφορες πληθυσμιακές ομάδες να λάβουν ξεχωριστή μαθησιακή υποστήριξη κάποιες ώρες στο σχολικό πρόγραμμα, σε διαφορετικές τάξεις. Και αυτό, διότι οι μετανάστες έχουν χαμηλό μορφωτικό επίπεδο σε σχέση με τα ελληνόπουλα, τα οποία από μικρά “βομβαρδίζονται” με την ελληνική γλώσσα και κουλτούρα. Είναι πολύ σημαντικό, λοιπόν, να υπάρξει ξεχωριστή μαθησιακή υποστήριξη, έτσι ώστε να καταφέρουν κάποια στιγμή οι μετανάστες να βελτιωθούν και να συμβαδίσουν με το τμήμα των υπόλοιπων παιδιών.
17	ΜΑΡΙΑ	Οι διαφορετικές πληθυσμιακές ομάδες χρειάζονται και ξεχωριστή μαθησιακή υποστήριξη. Εφόσον τα ελληνικά δεν είναι η πρώτη τους γλώσσα, αλλά η γλώσσα υποδοχής χρειάζεται να κατανοούν καλύτερα πράγματα που έμαθαν στη σχολική τάξη. Θα μπορούσαν μετά το μάθημα για παράδειγμα, να προσφέρεται κάποιος δάσκαλος για να τους θυμήσει με απλότερες ασκήσεις τις ασκήσεις που έμαθαν κατά τη διάρκεια του σχολικού προγράμματος. Οι ασκήσεις αυτές μπορούν να συνδυαστούν με εικόνες για να είναι πιο εύκολα κατανοητές από τα παιδιά.

Οι μαθητές από ξένες χώρες δικαιολογημένα δεν διαθέτουν την ίδια ετοιμότητα και το ίδιο γνωστικό επίπεδο με τους γηγενείς μαθητές. Σίγουρα μέσα από την συνύπαρξη και την αλληλεπίδραση γηγενών και μεταναστών μαθητών και οι δύο πλευρές είναι ευνοημένες, καθώς ανταλλάσσουν απόψεις, εμπειρίες και συνεργάζονται. Οι διαφορετικές πληθυσμιακές ομάδες χρειάζονται ξεχωριστή μαθησιακή υποστήριξη κάποιες ώρες στο σχολικό πρόγραμμα, σε διαφορετικές τάξεις με σκοπό την καλύτερη απόδοση και κατανόηση. Αν και είναι γεγονός ότι βοηθάει η αλληλεπίδραση τα άτομα αυτά, κάποιες ώρες όμως χρειάζονται διαφορετικές αίθουσες για να γίνεται μεγαλύτερη εστίαση στο πρόβλημα του ατόμου.

Η ξεχωριστή μαθησιακή υποστήριξη θα βοηθήσει στην εξοικείωση με τα ελληνικά σχολεία και την ελληνική γλώσσα. Οι διαφορετικές ώρες και τάξεις θα βοηθήσουν τα άτομα αυτά να προχωρήσουν με το δικό τους μαθησιακό ρυθμό χωρίς να υπάρχει πίεση και δυσφορία από τους άλλους μαθητές.

Με αυτό τον τρόπο θα αισθάνονται και οι ίδιοι ότι μαθαίνουν και καταλαβαίνουν πιο γρήγορα από όσο πίστευαν. Η ενσωμάτωση τους στη σχολική τάξη θα είναι εύκολη και ομαλή.

Άλλωστε, μόνο με αυτό τον τρόπο θα δομηθεί μια διαφορετική μαθητοκεντρική διδασκαλία, η οποία μέσα από μια ευρεία ποικιλία σχολικών προγραμμάτων και εκπαιδευτικών πρωτοβουλιών θα βοηθήσει τα παιδιά από διαφορετικές πληθυσμιακές ομάδες να βιώσουν την εκπαιδευτική ισότητα.

3. ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟ ΓΛΩΣΣΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε σε φοιτητές και φοιτήτριες του 4ου έτους του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών της Φλώρινας. Τέθηκαν συγκεκριμένες ερωτήσεις σε σχέση με το διαπολιτισμικό γλωσσικό υλικό και την μεθοδολογία για την εφαρμογή του. Οι απαντήσεις που λάβαμε ήταν από 10 άτομα και των δύο φύλων. Παρακάτω δίνονται οι απαντήσεις αυτούσιες από τους φοιτητές και στη συνέχεια γίνεται ανάλυση και διασταύρωση στοιχείων με όσα ήδη έχουν αναφερθεί.

3.1. Αρχές παιδαγωγικού διαπολιτισμικού υλικού

A/A	ΟΝΟΜΑ	ΠΟΙΕΣ ΟΙ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ;
1	ΓΕΩΡΓΙΑ	Οι αρχές του παιδαγωγικού διαπολιτισμικού υλικού είναι: α) η αναγνώριση και η παραδοχή των πολιτισμικών διαφορών, ο σεβασμός στη διαφορετικότητα και η αποδοχή της κάθε ταυτότητας, γ) η καλλιέργεια της διαπολιτισμικής συνείδησης, δ) η αντιρατσιστική αγωγή, ε) ανάπτυξη της ενσυναίσθησης και στ) παρουσίαση βιωματικών και υπερεθνικών δραστηριοτήτων.
2	ΧΡΙΣΤΙΝΑ	Οι θεωρητικές αρχές της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης είναι η αλληλεπίδραση που μπορεί να οδηγήσει στο διαπολιτισμικό σεβασμό, στην ανεκτικότητα, στην αναγνώριση και την αποδοχή του διαφορετικού, καθώς και στην όσμωση που δημιουργείται από τη συνύπαρξη ατόμων και ομάδων με πολιτισμικές διαφορές. Κάποιες από τις βασικές αρχές που πρέπει να λαμβάνουν υπόψη οι εκπαιδευτικοί είναι η αξιοποίηση κατάλληλων παιδαγωγικών μοντέλων/μεθόδων. Με βάση τις ανάγκες και τις δυνατότητες του κάθε μαθητή διαμορφώνεται και το εκπαιδευτικό περιβάλλον. Επίσης ένα άλλο στοιχείο που σχετίζεται με τις αρχές του παιδαγωγικού διαπολιτισμικού υλικού είναι η δημιουργική φαντασία και η επινοητικότητα του συγγραφέα των βιβλίων που χρησιμοποιούνται στις τάξεις και η ικανότητα του ίδιου του εκπαιδευτικού να πραγματοποιεί την μαθησιακή διαδικασία με πρωτότυπο τρόπο. Με άλλα λόγια η τέχνη της συγγραφής του εκπαιδευτικού υλικού.

3	ΑΓΝΗ	<p>Οι αρχές του παιδαγωγικού διαπολιτισμικού υλικού είναι :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Η αναγνώριση της διαφορετικότητας (παρουσίαση και αποδοχή κάθε ταυτότητας με σεβασμό και αποδοχή σε κάθε άτομο) - Η παρουσίαση δραστηριοτήτων, βιωματικών και υπερεθνικών - Η αρχή της διαγλωσσικότητας - Η αρχή της πολυτροπικότητας - Βιωματικές προσεγγίσεις - Θέματα γεωγραφίας - Χρήση ψηφιακών εργαλείων
4	ΒΑΣΙΛΙΚΗ	<p>Η αναγνώριση της διαφορετικότητας και ο σεβασμός αποτελούν βασικές αρχές του παιδαγωγικού διαπολιτισμικού υλικού. Ακόμη, μια από τις βασικότερες αρχές είναι η αρχή της ισοτιμίας των πολιτισμών και ειδικότερα της αποδοχής του πολιτισμικού κεφαλαίου του κάθε μαθητή. Βέβαια, σε μικροεπίπεδο, η αποδοχή του πολιτισμικού κεφαλαίου του μαθητή αποτελεί προϋπόθεση για την αποδοχή του μορφωτικού κεφαλαίου του, ανεξάρτητα από την φυλετική, εθνική και κοινωνική προέλευσή του. Η αποδοχή του μορφωτικού κεφαλαίου των μαθητών αποτελεί την δεύτερη θεμελιώδη αρχή και συνδέεται άμεσα με την πρώτη ουσιαστική αρχή, την αποδοχή του πολιτισμικού κεφαλαίου των αλλοδαπών μαθητών. Η τρίτη αρχή πρεσβεύει την παροχή ίσως ευκαιριών σε όλους τους μαθητές, αρχή που εξισώνει ουσιαστικά τους γηγενείς μαθητές με τους αλλοδαπούς και παλιννοστούντες μαθητές ή με βάση το κοινωνικό κριτήριο, τους μαθητές με υψηλή κοινωνικο-οικονομική προέλευση με τους μαθητές με χαμηλή κοινωνικο-οικονομική προέλευση. Η αποδοχή του πολιτισμικού και μορφωτικού κεφαλαίου των παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών φαίνεται έμπρακτα στην παροχή ίσως ευκαιριών στους μαθητές αυτούς, ίσες με αυτές που παρέχονται στους γηγενείς μαθητές. Επομένως, και τα τρία αξιώματα συνδέονται άμεσα μεταξύ τους, καθώς η παροχή ίσως ευκαιριών προϋποθέτει την ισότιμη αντιμετώπιση των ιδιαίτερων πολιτισμικών και μορφωτικών χαρακτηριστικών είτε του ατόμου είτε της εθνοτικής ομάδας.</p>

5	ΒΑΣΙΛΗΣ	Οι αρχές ενός παιδαγωγικού διαπολιτισμικού υλικού είναι οι εξής: αναγνώριση και σεβασμός της διαφορετικότητας, διαφοροποίηση του περιεχομένου ανάλογα με την παρατήρηση γλωσσικού, γνωστικού επιπέδου, πολιτισμικού υποβάθρου των παιδιών, η εξασφάλιση του δικαιώματος όλων για ίσες ευκαιρίες στην εκπαίδευση, η αναγνώριση της ισοτιμίας των πολιτισμών και της αλληλεπίδρασης μεταξύ τους. Τέλος, μια αρχή είναι και η επικοινωνία με γλωσσικούς και εξωγλωσσικούς πόρους.
6	ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ	Οι αρχές του παιδαγωγικού διαπολιτισμικού υλικού είναι: α) Η αναγνώριση και η παραδοχή των πολιτισμικών διαφορών, β) ο σεβασμός στη διαφορετικότητα και η αποδοχή της κάθε ταυτότητας, γ) η αντιρατσιστική αγωγή, δ) παρουσίαση βιωματικών και υπερεθνικών δραστηριοτήτων, ε) η καλλιέργεια της διαπολιτισμικής συνείδησης, στ) η ανάπτυξη της ενσυναίσθησης.
7	ΜΑΡΙΑ	Οι αρχές του διαπολιτισμικού υλικού είναι οι εξής: - Η αναγνώριση της διαφορετικότητας - Η παρουσίαση και η αποδοχή της κάθε ταυτότητας - Ο σεβασμός - Η παρουσίαση βιωματικών και υπερεθνικών δραστηριοτήτων.
8	ANNA	Το παιδαγωγικό διαπολιτισμικό υλικό πρέπει να απευθύνεται κατά τον ίδιο τρόπο σε παιδιά με ή όχι μεταναστευτικό υπόβαθρο. Το παιδαγωγικό διαπολιτισμικό υλικό θεωρεί ως αναγκαία αφενός την ένταξη στη γενική αντίληψη ενός εκπαιδευτικού ιδρύματος. Το παιδαγωγικό διαπολιτισμικό υλικό έχει αφετέρου τα δικά της κεντρικά σημεία. Αυτά είναι: η προώθηση της μητρικής και της γλώσσας της χώρας υποδοχής, η συνεργασία με τους γονείς τόσο με μεταναστευτικό όσο και χωρίς, η διαμόρφωση της ταυτότητας και η κοινωνική δράση, επικοινωνία με το ξένο, το διαφορετικό κ.ο.κ.

9	ΒΑΙΑ	Οι αρχές του παιδαγωγικού διαπολιτισμικού υλικού είναι οι εξής: Αναγνώριση της ισοτιμίας των πολιτισμών και της μεταξύ τους αλληλεπίδρασης. Ισοτιμία του μορφωτικού κεφαλαίου ατόμων διαφορετικής πολιτισμικής προέλευσης . Εξασφάλιση του δικαιώματος όλων για ίσες ευκαιρίες στην εκπαίδευση και τη ζωή. Ο κάτω από πολιτισμικές συνθήκες αναπτυσσόμενος άνθρωπος ως αφετηρία και στόχος της διαπολιτισμικής παιδαγωγικής πράξης.
10	ΔΕΣΠΟΙΝΑ	Οι Αρχές του Παιδαγωγικού Διαπολιτισμικού Υλικού είναι οι εξής: η αναγνώριση της διαφορετικότητας και ο σεβασμό μέσα από δραστηριότητες βιωματικές, υπερεθνικές και διαθεματικές. Στις διαθεματικές δραστηριότητες εντάσσονται δραστηριότητες γλώσσας, γεωγραφίας, μαθηματικών, αγωγής υγείας, μουσικής κτλ. Η νηπιαγωγός σε συνεργασία με τα νήπια μπορεί να προβάλει τοπικά πολιτισμικά στοιχεία της χώρας καταγωγής των νηπίων που προέρχονται από αλλού, με στόχο τη παραγωγή προφορικού λόγου. Επιπλέον με κοινωνικές δράσεις που θα εξαλείψουν τον ρατσισμό, κατάλληλη διαμόρφωση της τάξης του νηπιαγωγείου ώστε να είναι φιλική και για τα αλλοεθνή παιδιά και ώστε να μη δημιουργούνται στερεότυπα στα υπόλοιπα παιδιά.

Η διαπολιτισμική εκπαίδευση αποτελεί ένα πλουραλιστικά προσανατολισμένο μοντέλο διαχείρισης της πολυπολιτισμικότητας στο σχολείο. Το μοντέλο αυτό, όπως είναι γνωστό, σέβεται και αξιοποιεί την πολιτισμική διαφορά, ενώ συμβαδίζει με μια συγκεκριμένη αντίληψη για την κοινωνία, σύμφωνα με την οποία, η ομαλή ένταξη σε αυτήν ατόμων με διαφορετικό γλωσσικό και πολιτισμικό υπόβαθρο και, κατ' επέκταση, η απαιτούμενη κοινωνική συνοχή θα επέλθουν, εάν όλα τα μέλη της, ανεξαρτήτως καταγωγής, έχουν τη δυνατότητα για αλληλεπίδραση.

Οι παιδαγωγικές αρχές που δόθηκαν ως απάντηση στην έρευνα είναι οι εξής:

- ο σεβασμός στη διαφορετικότητα
- η αποδοχή της κάθε ταυτότητας,
- η καλλιέργεια της διαπολιτισμικής συνείδησης,
- η αντιρατσιστική αγωγή,
- η προώθηση της μητρικής και της γλώσσας της χώρας υποδοχής
- η συνεργασία με τους γονείς

- η ανάπτυξη της ενσυναίσθησης
- η παρουσίαση βιωματικών και υπερεθνικών δραστηριοτήτων
- η ανεκτικότητα στην αναγνώριση,
- η όσμωση που δημιουργείται από τη συνύπαρξη ατόμων και ομάδων με πολιτισμικές διαφορές
- η τέχνη της συγγραφής του εκπαιδευτικού υλικού.
- η αρχή της διαγλωσσικότητας
- η αρχή της πολυτροπικότητας
- οι βιωματικές προσεγγίσεις
- θέματα γεωγραφίας
- χρήση ψηφιακών εργαλείων
- η εξασφάλιση του δικαιώματος όλων για ίσες ευκαιρίες στην εκπαίδευση
- η αναγνώριση της ισοτιμίας των πολιτισμών
- η αλληλεπίδραση μεταξύ τους

Οι αρχές αυτές πρέπει να πληρούνται για να μπορεί η εκπαιδευτική διαδικασία να εξελιχθεί ομαλά και τα παιδιά μετανάστες ή πρόσφυγες να ενταχθούν σε αυτήν κατά τον ίδιο τρόπο.

3.2. Μεθοδολογία για την εφαρμογή και υλοποίηση του διαπολιτισμικού γλωσσικού υλικού

Α/Α	ΟΝΟΜΑ	ΠΟΙΑ Η ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΚΑΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΥ ΓΛΩΣΣΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ;
1	ΓΕΩΡΓΙΑ	<p>Η μέθοδος που χρησιμοποιείται για την εφαρμογή και την υλοποίηση του διαπολιτισμικού γλωσσικού υλικού σε μια τάξη είναι η διαγλωσσικότητα. Η διαγλωσσικότητα συνιστά μια ενεργητική εκπαιδευτική διαδικασία μέσω της οποίας η χρήση μιας γλώσσας ενισχύει την άλλη. Αναλυτικότερα, η διαγλωσσικότητα αναφέρεται σε αυτή καθεαυτή τη γλωσσική διαδικασία κατά την οποία οι δίγλωσσοι/ες μαθητές/ριες μέσα στην τάξη εκτελούν δίγλωσσα τις λεκτικές πράξεις που αφορούν την ανάγνωση, την γραφή, τη διαλογική συζήτηση και τα νεύματα. Τέλος, υπάρχουν κι επεκτάσεις του γλωσσικού υλικού που αφορούν τη διαθεματικότητα και τους εξωγλωσσικούς κώδικες όπως τη ζωγραφική και τη παντομίμα.</p>
2	ΧΡΙΣΤΙΝΑ	<p>Καταρχήν, ο εκπαιδευτικός χρειάζεται να εξηγήσει στους μαθητές του ότι η αντιμετώπιση των μειονοτικών κουλτούρων δεν σημαίνει ότι είναι ελλειμματικές υποκουλτούρες. Επίσης, χρειάζεται να προβεί στην ενσωμάτωση των ξένων πολιτισμών στα προγράμματα και τη θεματοποίηση της σχέσης τους με την ιστορία μας, τον πολιτισμό και το πολιτικό μας σύστημα. Το γεγονός αυτό έρχεται σε αντιπαράθεση με μια ενδεχόμενη επιφανειακή προσέγγιση των πολιτισμών αυτών, η οποία δεν καλύπτει σε καμία περίπτωση την αναγκαιότητα για διαπολιτισμική διεύρυνση των προγραμμάτων. Προκειμένου να αποφευχθεί η επιφανειακή αυτή προσέγγιση, απαραίτητη κρίνεται η θεματοποίηση, στο πλαίσιο του μαθήματος, φαινομένων όπως είναι η ξενοφοβία και οι επιθέσεις ενάντια στους μετανάστες, τα οποία συνιστούν μορφές και στοιχεία πολιτικής αγωγής. Αλλά και η σχέση κυρίαρχης ομάδας και μειονοτήτων, όπως και η κατάσταση των οικονομικών μεταναστών και των προσφύγων ή ο θεσμικός ρατσισμός είναι θέματα που εμπεριέχουν μια</p>

		<p>έντονη πολιτική διάσταση και που είναι βασικό να βρίσκουν αντιπροσώπευση στο πρόγραμμα. Μια άλλη αρχή, η οποία αποτελεί ταυτόχρονα μια άλλη σημαντική διάσταση της διαπολιτισμικής διεύρυνσης των προγραμμάτων και της διδασκαλίας, είναι η αξιοποίηση του «πολιτισμικού κεφαλαίου» των παιδιών από άλλες χώρες με δύο βασικούς στόχους: πρώτον, τη μεγαλύτερη συναισθηματική ασφάλεια που αναπτύσσουν τα παιδιά αυτά και κατά συνέπεια την ομαλότερη ψυχοκοινωνική τους ανάπτυξη, καθώς βλέπουν ότι γίνονται αποδεκτά από το κυρίαρχο σχολείο. Δεύτερον, την καλύτερη σχολική επίδοση, εφόσον, όπως είναι γνωστό, όποιος έχει τη δυνατότητα να οικοδομήσει τη γνώση πάνω στο δικό του μορφωτικό υπόβαθρο και τις δικές του προϋποθέσεις, έχει περισσότερες πιθανότητες για αποτελεσματικότερη μάθηση. Στην αρχή αυτή και ιδιαίτερα στο θέμα των μαθησιακών επιδόσεων θα επανέλθουμε στη συνέχεια, όταν κάνουμε λόγο για αποτελεσματικές μεθόδους και στρατηγικές διδασκαλίας. Επιπλέον, η διαπολιτισμική συνείδηση και η ικανότητα για αποτελεσματική διαπολιτισμική επικοινωνία θα αναπτυχθούν, εάν οι μαθητές μέσω του προγράμματος και της διδασκαλίας βοηθηθούν να κατανοήσουν, ότι ο κόσμος δεν είναι αυτονόητος ούτε μονοδιάστατος και ότι οι απόψεις και οι κρίσεις είναι σχετικές. Είναι, επίσης, σημαντικό να μαθαίνουν να ασχολούνται με αντίθετες απόψεις και να προβαίνουν σε μια πολυδιάστατη θεώρηση των πραγμάτων, ιδιαίτερα όσον αφορά επίμαχα θέματα και ζητήματα. Τέλος, είναι αναγκαίο να μπορούν να θεματοποιούν το «οικείο» μέσα από την παρουσία του ξένου, να επιδεικνύουν ενδιαφέρον για την ετερότητα και να συνειδητοποιούν ότι εκείνη είναι που κάνει ουσιαστικά κάθε άτομο ενδιαφέρον και μοναδικό.</p>
3	ΑΓΝΗ	<p>Η μεθοδολογία για την εφαρμογή και υλοποίηση του διαπολιτισμικού γλωσσικού υλικού έγκειται στα κάτωθι: - Εγχειρίδια - Φύλλα δραστηριοτήτων - Κατασκευές - Αρίθμηση - Ζωγραφική – Αφίσες - Εικόνες - Επεκτάσεις- Διαθεματικότητα - Πειραματική μεθοδολογία - Μουσειακή αγωγή. Χρησιμοποιώντας την ανωτέρω μεθοδολογία επιτυγχάνεται η διαχείριση της πολιτισμικής ετερότητας με αποτέλεσμα την επιτυχή ενσωμάτωση των μαθητών στην καθημερινή σχολική πρακτική.</p>

4	ΒΑΣΙΛΙΚΗ	<p>Οι διδακτικές στρατηγικές, που ακολουθεί ο διδάσκων, είναι ανάλογες με το προς επεξεργασία περιεχόμενο, δηλαδή ανάλογα με τις δεξιότητες που πρέπει να αναπτυχθούν από μέρος των μαθητών ή και με τις γνώσεις που πρέπει αυτοί να αποκτήσουν, λαμβάνοντας υπόψη του τις εξής συνιστώσες: α) την ηλικία των μαθητών, β) τις μαθησιακές τους ανάγκες, γ) το μαθησιακό τύπο τους, δ) τα ιδιαίτερα ενδιαφέροντα τους και ε) το επίπεδο γλωσσομάθειας τους. Ο διδάσκων χρησιμοποιεί κατ' εξοχή τη μέθοδο της επικοινωνιακής προσέγγισης. Μπορεί, όμως, να προσφύγει βάσει των αρχών της Διαφοροποιημένης Παιδαγωγικής Προσέγγισης στην πολυμεθοδολογία, δηλαδή: α) στην υιοθέτηση διαφορετικών μεθόδων διδασκαλίας (δεν αποκλείονται στοιχεία του παραδοσιακού τρόπου διδασκαλίας όπως η απομνημόνευση, χρήση της μητρικής γλώσσας, κτλ.), β) στην εναλλαγή μορφών και τύπων διδασκαλίας (κείμενα, δραστηριότητες, ασκήσεις, συνθετικές εργασίες) και γ) χρήση διαφορετικών εποπτικών μέσων διδασκαλίας (video, κασέτες ήχου, διαδίκτυο, αφίσες, εικόνες, χάρτες, σχεδιαγράμματα). Οι μεθοδολογικές προσεγγίσεις εστιάζονται κατά μείζονα λόγο στην επικοινωνιακή διάσταση της γλώσσας με την καλλιέργεια της κριτικής σκέψης ως τον κομβικό άξονα διεργασιών επεξεργασίας και μετασχηματισμού των γλωσσικών γνώσεων σε επικοινωνιακό λόγο, προσαρμοσμένο σε αποδεκτούς τρόπους του συμπεριφέρεσθαι και του πράττειν. Για να αποκτήσουν οι μαθητές τη δεξιότητα να ανταποκρίνονται σε πραγματικές συνθήκες επικοινωνίας, προβλέψιμες ή απρόβλεπτες, χρησιμοποιώντας τα κατάλληλα γλωσσικά, παραγλωσσικά ή και εξωγλωσσικά μέσα, ο σχεδιασμός επικοινωνιακών δραστηριοτήτων είναι συνάρτηση δύο στόχων: της απόκτησης επικοινωνιακής δεξιότητας και της κατάκτησης της δομής και λειτουργίας του γλωσσικού συστήματος. Οι επικοινωνιακοί στόχοι (οι μαθητές τι να είναι ικανοί να κάνουν) καθορίζουν το περιεχόμενο των γλωσσικών στόχων (οι μαθητές για να κάνουν αυτό, τι πρέπει να μάθουν), ώστε η μαθησιακή διαδικασία να μην περιορίζεται στη μεταγλώσσα, αλλά να προάγει την αλληλεπικοινωνία και τη διαλεκτική αντιπαράθεση, με αποτέλεσμα οι μαθητές να αναπτύσσουν σταδιακά προσληπτικές και παραγωγικές δεξιότητες προφορικού και γραπτού λόγου και να τεκμηριώνουν τις θέσεις τους ανάλογα με τις εκάστοτε κοινωνικο-πολιτισμικές περιστάσεις.</p>
---	----------	--

5	ΒΑΣΙΛΗΣ	<p>Η μεθοδολογία για την εφαρμογή και υλοποίηση ενός διαπολιτισμικού γλωσσικού υλικού είναι η βιωματική προσέγγιση της γνώσης (που συμπεριλαμβάνει και τον πειραματισμό) , η διαθεματικότητα και η μέθοδος project.</p>
6	ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ	<p>Η μέθοδος που χρησιμοποιείται για την εφαρμογή και την υλοποίηση του διαπολιτισμικού γλωσσικού υλικού είναι η διαγλωσσικότητα. Η διαγλωσσικότητα αποτελεί μια ενεργητική εκπαιδευτική διαδικασία δια μέσου της οποίας η χρήση μιας γλώσσας ενισχύει την άλλη. Στο εκπαιδευτικό πλαίσιο της τάξης η διαγλωσσικότητα συσχετίζεται με τις διαφορετικές γλωσσικές πρακτικές που ακολουθούνται κατά τη μαθησιακή διαδικασία, όπως την εναλλαγή του γλωσσικού κώδικα, τη μετακίνηση μεταξύ δύο γλωσσών και τη μετάφραση. Ωστόσο, διαφέρει ριζικά από όλες αυτές τις απλές γλωσσικές πρακτικές, καθώς η διαγλωσσικότητα αναφέρεται σε αυτή καθεαυτή τη γλωσσική διαδικασία κατά την οποία οι δίγλωσσοι μαθητές μέσα στην τάξη εκτελούν δίγλωσσα τις λεκτικές πράξεις που αφορούν την ανάγνωση, την γραφή, τη διαλογική συζήτηση, τα νεύματα, κλπ. Στόχος αυτής της διαδικασίας είναι η ανάπτυξη κατανόησης ώστε να εξελιχθούν οι ικανότητες των μαθητών και στις δύο γλώσσες.</p>
7	ΜΑΡΙΑ	<p>Η μεθοδολογία για την εφαρμογή και υλοποίηση του διαπολιτισμικού γλωσσικού υλικού είναι η διαγλωσσικότητα, ένα νέο μοντέλο στη μεθοδολογία. Η μεθοδολογία αυτή περιλαμβάνει τη μητρική, τα ελληνικά και τα αγγλικά. Υπάρχουν κι άλλες μέθοδοι, όπως η διαθεματικότητα, η πειραματική μεθοδολογία, η πολυτροπικότητα, δηλαδή ο συνδυασμός εικόνας και ήχου. Προτιμάται όμως, η πρώτη μέθοδος, καθώς περιλαμβάνει τα στοιχεία εκείνα που, θα συμβάλλουν στην υποστήριξη των προσφύγων ή μεταναστών παιδιών μέσα στη τάξη διδασκαλίας.</p>
8	ANNA	<p>Για να επιτευχθεί η εφαρμογή και η υλοποίηση του διαπολιτισμικού γλωσσικού υλικού χρειάζεται:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Παιδαγωγική ισοτιμία, που σημαίνει διαμόρφωση της διδασκαλίας με τέτοιο τρόπο ώστε να ανταποκρίνεται σε όλους ανεξαιρέτως τους μαθητές. • Οικοδόμηση της γνώσης, που υποδηλώνει τον τρόπο που θα βοηθηθούν οι

		<p>μαθητές από τους δασκάλους τους να αντιληφθούν πώς μέσα από διαφορετικές πολιτισμικές αντιλήψεις θα προσεγγίσουν τρόπους οικοδόμησης γνώσης.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ενσωμάτωση περιεχομένων, που υποδηλώνει τη χρήση πληροφοριών από διάφορους πολιτισμούς μέσα σε ένα κοινό εκπαιδευτικό πρόγραμμα. • Δημιουργία σχολικής κουλτούρας και δομής ενδυνάμωσης, με την έννοια της αναδιοργάνωσης του σχολείου, ώστε να επικρατεί ισότητα και να δίνεται ενδυνάμωση στην προοπτική μάθησης και ένταξης κάθε μαθητή.
9	ΒΑΙΑ	<p>Δεν δίνεται έμφαση σε μία γενικού τύπου ενίσχυση της γλωσσικής ικανότητας των παιδιών, με επιπλέον δηλαδή γλωσσικό υλικό και ασκήσεις, αλλά στη συστηματική υποστήριξή τους, ώστε να ανταποκριθούν με μεγαλύτερη επάρκεια στις απαιτήσεις του καθημερινού σχολικού λόγου. Ο ρόλος της διδάσκουσας είναι πολλαπλός και στηρίζεται στην υποστήριξη των εκπαιδευτικών προς την κατεύθυνση μιας συνολικότερης βελτίωσης της διδασκαλίας με ιδιαίτερη έμφαση σε μαθητοκεντρικές πρακτικές, αλλά και υποστήριξη στο πλαίσιο αυτό δίγλωσσων παιδιών ή παιδιών που δυσκολεύονται να παρακολουθήσουν το συγκεκριμένο κάθε φορά διδακτικό αντικείμενο. Η μεθοδολογία στην οποία στηρίζεται η όλη παρέμβαση και υποστήριξη είναι η αρχή του κοινωνικού εποικοδομητισμού. Η υποστήριξη των παιδιών θα πρέπει να γίνεται με βάση τη λογική της «Ζώνης της επικείμενης ανάπτυξης» (Vygotsky, 1978). Επιπλέον, θα πρέπει να παρέχονται επιπλέον ώρες διδασκαλίας και να εκδοθούν σχολικά βιβλία που θα διευκολύνουν τόσο τους δασκάλους, όσο και τους μαθητές να καλύψουν την ύλη. Τέλος, θα πρέπει να υπάρχει συσχέτιση της διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας με κάθε μορφή διαπολιτισμικής εκπαίδευσης.</p>
10	ΔΕΣΠΟΙΝΑ	<p>Για την εφαρμογή και υλοποίηση του διαπολιτισμικού γλωσσικού υλικού χρησιμοποιούνται φύλλα εργασίας που αφορούν τη γλώσσα όπως επίσης και φύλλα ζωγραφικής. Πραγματοποιείται επίσης πειραματικής μεθολογία (experimental methodology), πολυτροπικότητα, βιωματικές διαπολιτισμικές δραστηριότητες και το μοντέλο μάθησης της διαγλωσσικότητας.</p>

Η μέθοδος που χρησιμοποιείται για την εφαρμογή και την υλοποίηση του διαπολιτισμικού γλωσσικού υλικού σε μια τάξη είναι η διαγλωσσικότητα. Η μέθοδος αυτή συσχετίζεται με τις διαφορετικές γλωσσικές πρακτικές που ακολουθούνται κατά τη μαθησιακή διαδικασία, όπως την εναλλαγή του γλωσσικού κώδικα, τη μετακίνηση μεταξύ δύο γλωσσών και τη μετάφραση.

Άλλη μέθοδος θεωρείται η χρήση των παρακάτω υλικών:

- Εγχειρίδια
- Φύλλα δραστηριοτήτων
- Κατασκευές
- Αρίθμηση
- Ζωγραφική
- Αφίσες
- Εικόνες
- Επεκτάσεις
- Διαθεματικότητα
- Πειραματική μεθοδολογία
- Μουσειακή αγωγή

3.3. Target group

Το διαπολιτισμικό γλωσσικό υλικό αναφέρεται στις ομάδες εκείνες που δεν έχουν ως πρώτη γλώσσα την ελληνική. Απευθύνεται στα άτομα με διαφορετικό γλωσσικό και πολιτισμικό υπόβαθρο, είναι οι αλλοδαποί και οι παλιννοστούντες μαθητές. Αποτελεί δηλαδή ένα μικτό πληθυσμιακό group από άτομα όλων των ηλικιών.

Τα άτομα αυτά που ανήκουν στο target group μπορεί να είναι αλλόγλωσσα παιδιά 4 και 5 ετών στο νηπιαγωγείο (μικτό group), μόνο προνήπια (4 ετών) ή μόνο νήπια(5 ετών), μετανάστες παιδιά ή έφηβοι που δε γνωρίζουν τη γλώσσα, αλλόγλωσσοι ενήλικες που δε γνωρίζουν την ελληνική γλώσσα.

Παρακάτω δίνονται οι απαντήσεις των φοιτητών από την έρευνα:

A/A	ΟΝΟΜΑ	ΠΟΙΟ ΤΟ TARGET GROUP; ΔΗΛΑΔΗ ΣΕ ΠΟΙΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΑΠΕΥΘΥΝΕΤΑΙ ΤΟ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟ ΓΛΩΣΣΙΚΟ ΥΛΙΚΟ;
1	ΓΕΩΡΓΙΑ	Το διαπολιτισμικό γλωσσικό υλικό απευθύνεται σε ομάδες μεταναστών μαθητών, οι οποίοι ως πρώτη γλώσσα έχουν τη μητρική τους και μαθαίνουν την ελληνική γλώσσα ως δεύτερη/ ξένη γλώσσα.
2	ΧΡΙΣΤΙΝΑ	Οι ομάδες στις οποίες απευθύνεται το διαπολιτισμικό γλωσσικό υλικό είναι οι αλλοδαποί και οι παλιννοστούντες μαθητές. Οι διάφορες εθνικές / μεταναστευτικές ομάδες πρέπει να ενσωματωθούν/ αφομοιωθούν στις κοινωνίες των χωρών υποδοχής. Το σχολείο πρέπει να μεταχειρίζεται όλα τα παιδιά το ίδιο καθώς είναι όλοι ίδιοι και δεν πρέπει να δίνεται προσοχή στις γλωσσικές, πολιτισμικές και φυλετικές διαφορές.
3	ΑΓΝΗ	Το target group , οι ομάδες στις οποίες απευθύνεται το διαπολιτισμικό γλωσσικό υλικό αποτελούνται από μικρότερα αλλά και μεγαλύτερα σε ηλικία άτομα. Έτσι πρέπει να είναι προσαρμοσμένο στις ανάγκες και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά όλων των συμμετεχόντων.
		Η διαπολιτισμική εκπαίδευση υπερβαίνει, τόσο τις αρνητικές συνέπειες και τους περιορισμούς μονοπολιτισμικών,

4	ΒΑΣΙΛΙΚΗ	εθνοκεντρικών και αφομοιωτικών λογικών της διαχείρισης της πολυπολιτισμικότητας στο σχολείο, όσο και τις δυσκολίες που απορρέουν από την εφαρμογή άλλων πλουραλιστικά προσανατολισμένων μοντέλων εκπαίδευσης μειονοτήτων, όπως το «πολυπολιτισμικό», το οποίο τείνει να υπερτονίζει τη διαφορά, με συνέπεια -σε κάποιες περιπτώσεις- ακόμα και την περιχαράκωση ατόμων και ομάδων με διαφορετικό από το κυρίαρχο πολιτισμικό υπόβαθρο, καθώς και τη δημιουργία παράλληλων κοινωνιών μέσα στην κυρίαρχη κοινωνία.
5	ΒΑΣΙΛΗΣ	Target group είναι το κοινό, οι ομάδες στις οποίες απευθύνεται ένα διαπολιτισμικό γλωσσικό υλικό. Αυτό μπορεί να είναι αλλόγλωσσα παιδιά, προνήπια (4 ετών) ή νήπια (5 ετών), μετανάστες παιδιά ή έφηβοι, αλλόγλωσσοι ενήλικες που δε γνωρίζουν την ελληνική γλώσσα
6	ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ	Το διαπολιτισμικό γλωσσικό υλικό απευθύνεται σε μετανάστες μαθητές που ως πρώτη γλώσσα έχουν τη μητρική τους και μαθαίνουν την ελληνική ως δεύτερη- ξένη γλώσσα.
7	ΜΑΡΙΑ	Το διαπολιτισμικό γλωσσικό υλικό θα πρέπει να περιλαμβάνει χαρακτηριστικά που θα αναφέρονται στην ήδη κατακτηθείσα γλώσσα, τα αγγλικά και τα ελληνικά για να είναι πιο εύκολο τα άτομα αυτά να κατανοήσουν τις δράσεις και τις ασκήσεις που θα υλοποιούνται.
8	ANNA	Θεωρώ πως το διαπολιτισμικό γλωσσικό υλικό στοχεύει στην ειρηνική συμβίωση ατόμων και ομάδων διαφορετικής πολιτισμικής προέλευσης και απευθύνεται σε όλα τα μέλη μιας πολυπολιτισμικής κοινωνίας
9	ΒΑΙΑ	Το γλωσσικό διαπολιτισμικό υλικό απευθύνεται σε εκείνες τις ομάδες ατόμων που δυσκολεύονται να κατανοήσουν τη γλώσσα. Η διαπολιτισμικότητα δεν αποτελεί αυτοσκοπό, αλλά μέσο για την προώθηση της ισότητας ευκαιριών στην εκπαίδευση και την κοινωνία. Μέσα από τις κατάλληλες δραστηριότητες και με τη μέθοδο step by step, αναλύοντας δηλαδή τους στόχους του γλωσσικού υλικού σε επιμέρους στόχους και σε μικρότερα βήματα, το άτομο θα κατακτήσει σταδιακά τη γλώσσα, ώστε να μπορεί να επικοινωνεί με τους

		συνανθρώπους του.
10	ΔΕΣΠΟΙΝΑ	Το διαπολιτισμικό γλωσσικό υλικό απευθύνεται και σε μικρά παιδιά και σε μεγαλύτερα παιδιά. Η μεθοδολογία που χρησιμοποιείται για τα μικρά παιδιά είναι τα φύλλα ζωγραφικής ενώ στα μεγαλύτερα παιδιά είναι τα φύλλα δραστηριοτήτων.

4. ΚΟΙΝΑ ΣΗΜΕΙΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΗΣ

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε σε φοιτήτριες του 4ου έτους του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών της Φλώρινας. Τέθηκαν συγκεκριμένες ερωτήσεις σε σχέση με το διαπολιτισμικό γλωσσικό υλικό και την μεθοδολογία για την εφαρμογή του. Οι απαντήσεις που λάβαμε ήταν από 5 άτομα. Παρακάτω δίνονται οι απαντήσεις αυτούσιες από τους φοιτητές και στη συνέχεια γίνεται ανάλυση και διασταύρωση στοιχείων με όσα ήδη έχουν αναφερθεί.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Έχοντας υπόψη ότι η διαφοροποιημένη μάθηση απευθύνεται σε ομάδες μαθητών με διαφορετικά ατομικά, κοινωνικά, εθνικά χαρακτηριστικά και ότι η γλωσσική διδασκαλία προκειμένου να είναι αποτελεσματική σε μαθητές με διαφορετικό γλωσσικό υπόβαθρο χρειάζεται μια υποστήριξη με διαφορετικές μεθοδολογίες ή υποστήριξη των μητρικών τους γλωσσών, αναφέρετε κοινά σημεία που, κατά την άποψή σας, υπάρχουν ανάμεσα στην εξατομίκευση της διδασκαλίας και στη διαφοροποιημένη μάθηση.

ΜΑΡΙΑ	<p>Τα κοινά σημεία που προκύπτουν από τον όρο εξατομικευμένη διδασκαλία και από τον όρο διαφοροποιημένη μάθηση είναι ότι και οι δύο αναφέρονται στον τρόπο που οργανώνονται οι δράσεις κατά την εκπαιδευτική διαδικασία λαμβάνοντας όμως υπόψη τις ιδιαίτερες ανάγκες, τα χαρίσματα, τις κλίσεις, τα ενδιαφέροντα του κάθε παιδιού, τα οποία φυσικά μπορούν να διαφέρουν μεταξύ τους. Έτσι λοιπόν, οι δραστηριότητες θα πρέπει να παρουσιάζουν μια διαθεματικότητα, ώστε να καλύπτουν όλες αυτές τις ανάγκες των παιδιών και να εστιάζουν όχι μόνο στις αδυναμίες τους σε κάποιους τομείς μάθησης, αλλά και στις δυνατότητές τους.</p>
ΕΥΣΤΑΘΙΑ	<p>Έχοντας λάβει υπόψη τα ζητούμενα της ερώτησης, κρίνω πως τα κοινά σημεία της εξατομικευμένης διδασκαλίας και της διαφοροποιημένης μάθησης συναντώνται στο ίδιο το παιδί. Και τα δυο εστιάζουν όχι μόνο στις ιδιαίτερες εκπαιδευτικές ανάγκες και δυνατότητες του κάθε παιδιού αλλά και στα προσωπικά του βιώματα και ενδιαφέροντα. Εδώ παίζει πολύ σημαντικό ρόλο και το πολιτισμικό και γλωσσικό υπόβαθρο του κάθε παιδιού, τα οποία και καθορίζουν τους διαφορετικούς ρυθμούς μάθησης.</p>
ΓΕΩΡΓΙΑ	<p>Η διαφοροποιημένη μάθηση και η εξατομικευμένη διδασκαλία βασίζονται στις διαφορές των μαθητών είτε αυτές αφορούν τις ανάγκες, τις ιδιαιτερότητες, τα ενδιαφέροντα είτε την ετοιμότητα και το μαθησιακό τους στυλ και έχουν ως στόχο την ανάπτυξη και τη βελτίωση των τομέων που υστερούν.</p>
ΧΡΙΣΤΙΝΑ	<p>Τα κοινά στοιχεία της εξατομικευμένης διδασκαλίας και της διαφοροποιημένης μάθησης είναι ότι οι μαθητές έχουν διαφορετικό στυλ, ρυθμό και τροπο μαθησης αφού το κάθε παιδί είναι ξεχωριστό. Και στις δύο κυρίαρχο ρόλο έχουν τα ενδιαφέροντα των μαθητών, οι κλίσεις και οι ικανότητες τους. Σύμφωνα με αυτές διαμορφώνεται και η μάθηση. Και στις δύο συνδυάζονται ποικίλα επίπεδα αξιολόγησης της επίδοσης των μαθητών καθώς επίσης αξιοποιούνται διάφορα υλικά και μέσα για την αποδοτική υλοποίηση του</p>

	μαθήματος. Τέλος το μαθησιακό περιβάλλον και το γενικότερο κλίμα της τάξης που προάγει η διαφοροποιημένη μάθηση και η εξατομικευμένη διδασκαλία παρέχουν σεβασμός, αποδοχή στους μαθητές και δραστηριότητες με έμφαση στην ενσυναίσθηση.
ΒΑΪΑ	Κατά την άποψή μου τα κοινά σημεία που υπάρχουν ανάμεσα στην εξατομίκευση της διδασκαλίας και στη διαφοροποιημένη μάθηση, λαμβάνοντας υπόψη πως αυτή απευθύνεται σε μαθητές με διαφορετικά ατομικά, κοινωνικά και εθνικά χαρακτηριστικά αλλά και πως το γλωσσικό υπόβαθρο του κάθε παιδιού διαφέρει, είναι πως η διαφοροποιημένη και εξατομικευμένη διδασκαλία είναι η διδασκαλία η οποία προσαρμόζεται στις ανάγκες, στα ενδιαφέροντα, στις εμπειρίες, στις δυνατότητες και στις ήδη υπάρχουσες γνώσεις του κάθε παιδιού. Θα πρέπει να χαρακτηριστεί ως μία μέθοδος διδασκαλίας, η οποία βασίζεται και αντιμετωπίζει τους μαθητές ως βιογραφίες και όχι ως κόπιες της ίδιας εικόνας (Κουτσελίνη, 2006).

Γνωρίζοντας ότι η διαφοροποιημένη μάθηση απευθύνεται σε ομάδες μαθητών με διαφορετικά ατομικά, κοινωνικά, εθνικά χαρακτηριστικά και ότι η γλωσσική διδασκαλία προκειμένου να είναι αποτελεσματική σε μαθητές με διαφορετικό γλωσσικό υπόβαθρο χρειάζεται μια υποστήριξη με διαφορετικές μεθοδολογίες ή υποστήριξη των μητρικών τους γλωσσών τα κοινά σημεία που υπάρχουν ανάμεσα στην εξατομίκευση της διδασκαλίας και στη διαφοροποιημένη μάθηση είναι τα εξής:

- Και οι δύο αναφέρονται στον τρόπο που οργανώνονται οι δράσεις κατά την εκπαιδευτική διαδικασία λαμβάνοντας όμως υπόψη τις ιδιαίτερες ανάγκες, τα χαρίσματα, τις κλίσεις, τα ενδιαφέροντα του κάθε παιδιού, τα οποία φυσικά μπορούν να διαφέρουν μεταξύ τους.
- Και τα δυο εστιάζουν όχι μόνο στις ιδιαίτερες εκπαιδευτικές ανάγκες και δυνατότητες του κάθε παιδιού.
- Και η διαφοροποιημένη μάθηση και η εξατομικευμένη διδασκαλία,

επιδιώκουν την ομαλή ένταξη των παιδιών, από διαφορετικές εθνότητες, θρησκείες, γλώσσες, στον χώρο της τάξης, την προσαρμογή τους και τη γνωριμία με τα πολιτισμικά χαρακτηριστικά της χώρας που τους φιλοξενεί και τέλος την συνύπαρξή τους με τους ντόπιους.

- Η εξατομικευμένη διδασκαλία και η διαφοροποιημένη μάθηση θα έχουν ως αποτέλεσμα την ισότητα ευκαιριών όλων των παιδιών για εκπαίδευση, χωρίς αποκλεισμούς και διακρίσεις.

Η μόνη διαφορά είναι ότι στη διαφοροποιημένη μάθηση το εκπαιδευτικό πρόγραμμα σχεδιάζεται ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες των μαθητών στο σύνολο με τροποποιήσεις που διευκολύνουν τις ανάγκες των μαθητών, ενώ στην εξατομικευμένη διδασκαλία ο εκπαιδευτικός σχεδιάζει ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα ξεχωριστά στον κάθε μαθητή που υστερεί ώστε να τον διευκολύνει στη ανάπτυξή και στη μάθησή του.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Οι έρευνες που πραγματοποιήθηκαν στην συγκεκριμένη πτυχιακή εργασία είχαν τα εξής αποτελέσματα:

1. Όταν σχεδιάζουμε ένα παιδαγωγικό υλικό, ποιες αρχές κατά την άποψή σας λαμβάνουμε υπόψιν;

Λέξεις κλειδιά: Προυπάρχουσες γνώσεις, Μαθησιακό πληθυσμό, Ταυτότητα, Στόχοι, Περιβάλλον, Συνεργασία

Συμπέρασμα: Τα αποτελέσματα και των 17 ατόμων στη συγκεκριμένη ερώτηση είναι κοινά. Δεν υπήρχαν άτομα που απάντησαν κάτι εντελώς διαφορετικό που να μην ανήκει στις αρχές της σχεδίασης των παιδαγωγικών υλικών.

2. Πιστεύετε ότι τα διδακτικά εγχειρίδια και βιβλία που χρησιμοποιούνται στο σχολείο μπορούν να απευθύνονται σε όλες τις πληθυσμιακές ομάδες των μαθητών κατά τον ίδιο τρόπο;

Λέξεις κλειδιά: Πληθυσμιακές ομάδες, Παροχή ίσων ευκαιριών, Κατανοητά εγχειρίδια, Διαγλωσσικότητα

Συμπέρασμα: Είναι κατανοητό πως τα διδακτικά εγχειρίδια δεν μπορούν να απευθύνονται σε όλες τις πληθυσμιακές ομάδες αν δεν περιέχουν διαφορετικές γλώσσες και δεν είναι κατανοητά για όλους τους μαθητές.

3. Πιστεύετε ότι η εφαρμογή ενός διαφοροποιημένου παιδαγωγικού υλικού θα βοηθούσε τους μαθητές από ξένες χώρες;

Λέξεις κλειδιά: Ενδιαφέροντα, Ένταξη, Δομή διδασκαλίας

Συμπέρασμα: Θα βοηθούσε ώστε να συμμετέχουν και να εμπλέκονται όλοι οι

μαθητές σε μια ενδιαφέρουσα εργασία για τη βελτίωση τους, αναγνωρίζοντας τη διαφορετικότητα του κάθε μαθητή.

4. Κατά την άποψή σας η αξιολόγηση των μαθητών από διαφορετικές πληθυσμιακές ομάδες προϋποθέτει διαφορετικά test αξιολόγησης; και αν ναι, πώς μπορεί να γίνει αυτό;

Λέξεις κλειδιά: Διαφορετικές προσδοκίες, Στόχοι, Κατανόηση, Αποτελεσματικότητα

Συμπέρασμα: Με βάση την έρευνα θα μπορεί να γίνει αν υπάρχει κατανόηση στα test και είναι αποτελεσματικά για όλους τους μαθητές, έχοντας όμως διαφορετικές προσδοκίες από κάθε παιδί, ανάλογα την προσωπικότητα του.

5. Κατά την άποψή σας, οι διαφορετικές πληθυσμιακές ομάδες χρειάζονται ξεχωριστή μαθησιακή υποστήριξη κάποιες ώρες στο σχολικό πρόγραμμα, σε διαφορετικές τάξεις;

Λέξεις κλειδιά: Εξοικείωση, Ομαλότητα, Βελτίωση

Συμπέρασμα: Όλοι οι ερωτηθέντες συμφώνησαν ότι θα βοηθούσε και είναι απαραίτητο να υπάρχουν διαφορετικές τάξεις για τα άτομα που είναι από άλλες χώρες, ώστε να μπορούν να ενσωματωθούν πιο εύκολα και γρήγορα στο μαθησιακό περιβάλλον.

6. Ποιες οι αρχές του παιδαγωγικού διαπολιτισμικού υλικού;

Λέξεις κλειδιά: Σεβασμός, Διαφορετικότητα, Αποδοχή, Ισοτιμία, Διαγλωσσικότητα

Συμπέρασμα: Όλα τα πρόσωπα που απάντησαν στην συγκεκριμένη ερώτηση εστίασαν στο σεβασμό και θεώρησαν πως οι αρχές του παιδαγωγικού υλικού πρέπει να στηρίζονται στην ισοτιμία και την αλληλεπίδραση.

7. Ποια η μεθοδολογία για την εφαρμογή και υλοποίηση του διαπολιτισμικού γλωσσικού υλικού;

Λέξεις κλειδιά: Διαγλωσσικότητα, Οικοδομισμός, Πολιτισμικές αντιλήψεις, Επίδοση, Φύλλα Δραστηριότητας, Βιωματική προσέγγιση, Υποστήριξη

Συμπέρασμα: Η εφαρμογή για τους φοιτητές πρέπει να βασίζονται στα ίδια μέρη με στόχο την βελτίωση των ατόμων και την κατανόηση του γλωσσικού υλικού, χρησιμοποιώντας πολλές φορές δύο γλώσσες και βασίζοντας στην διαφορετική καταγωγή των ατόμων αυτών.

8. Ποιο το target group; δηλαδή σε ποιες ομάδες απευθύνεται το διαπολιτισμικό γλωσσικό υλικό;

Λέξεις κλειδιά: Πληθυσμός, Διαφορετικότητα, Ηλικία, Αλλογλωσσα άτομα

Συμπέρασμα: Οι φοιτητές απάντησαν βάζοντας στον target group και οι 10 την διαφορετικότητα των ατόμων ως προς τη γλώσσα, τη καταγωγή και την ηλικία.

9. Έχοντας υπόψη ότι η διαφοροποιημένη μάθηση απευθύνεται σε ομάδες μαθητών με διαφορετικά ατομικά, κοινωνικά, εθνικά χαρακτηριστικά και ότι η γλωσσική διδασκαλία προκειμένου να είναι αποτελεσματική σε μαθητές με διαφορετικό γλωσσικό υπόβαθρο χρειάζεται μια υποστήριξη με διαφορετικές μεθοδολογίες ή υποστήριξη των μητρικών τους γλωσσών, αναφέρετε κοινά σημεία που, κατά την άποψή σας, υπάρχουν ανάμεσα στην εξατομίκευση της διδασκαλίας και στη διαφοροποιημένη μάθηση;

Λέξεις κλειδιά: Ανάγκες, Δυνατότητες, Ενδιαφέροντα, Προσαρμογή, Συνύπαρξη, Ισότητα

Συμπέρασμα: Οι φοιτητές που ερωτήθηκαν έδωσαν κοινές απαντήσεις για τα σημεία που είναι ίδια στην εξατομίκευση της διδασκαλίας και στη διαφοροποιημένη μάθηση. Ένας μόνο από τους ερωτηθέντες τόνισε και τη διαφορά μεταξύ της διδασκαλίας και της μάθησης λέγοντας ότι: «Η μόνη διαφορά είναι ότι στη διαφοροποιημένη μάθηση το εκπαιδευτικό πρόγραμμα σχεδιάζεται ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες των μαθητών.».

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αρχάκης, Α. & Κονδύλη Μ. 2002. *Εισαγωγή σε ζητήματα κοινωνιογλωσσολογίας*. Αθήνα: Νήσος.

Βαλιαντή Σταυρούλα & Λεύκιος Νεοφύτου 2017. *Διαφοροποιημένη διδασκαλία. Λειτουργική και αποτελεσματική εφαρμογή*, Εκδόσεις Πεδίο

Δημητράκου Δ., (1960) *Νέον ορθογραφικόν ερμηνευτικόν λεξικόν*, εκδόσεις Χρ. Γιοβάνης

Κωστούλα-Μακράκη, Ν. 2001. *Γλώσσα και κοινωνία. Βασικές έννοιες*. Αθήνα: Ματαίχιμο

Μπαμπινιώτης Γ., (2002) *Λεξικό της νεας ελληνικής γλώσσας: με σχόλια για τη σωστή χρήση των λέξεων*, Β΄ έκδοση Κέντρο Λεξικολογίας

Hudson, R.A. 1980. *Sociolinguistics*. Cambridge: Cambridge University Press..